

József halkán keltett,-
Tudom, gyorsan csomagolni:
nyeregtáska, néhány holmi,
alig töri nesz a csendet.

Csacsijuk is készen áll.
Szótlanul kihozza Őket,
Rájuk adja a kendőket,
pirul lassan a szemhatár.

Nézem, vaj merre indul?
Egyiptom: hús, járom, sötét,
hátról látszik a barlang még:
így hív meg mindenkit az Úr!

Az úton együtt kavargok:
római őr, zsidó szimat,
beképzelt tiszt, alja pimasz:
szokott emberi farkasok.

Alig akad helyük.
Szürkék a nagy tolongásban,
sejlenek csak haloványan,
de én csak baktatok velük.

Lénárd Ödön:
Karácsony Borban
(részlet)

'....Mit tehetek én 1996 karácsonyára készülődőn azért,
hogy igazi boldogság szálljon a világra? Egy embert
boldoggá kell tennem a hatmilliárd közül. Ki az? Saját
magam.'

mert: ...Aki boldoggá tudja tenni önmagát,
annak utána mennek. Nem a Mester megy a tanítvány
után. A tanítvány keresi a Mestert: "Rabbi, hol
laksz?"'....

BULÁNYI GYÖRGY

MESÉLJEN MÉG EGYET!

Fogantaték Szent Lélektől, születék Szűz Máriától,
kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszíteték, meghala
és eltemetteték, harmadnapon feltámadott. - Rövid
summája ez egy életnek.

És mihelyt a koldús megáll a beszédben:

"Meséljen még egyet" - rimánkodik szépen.

"Nem mese az gyermek," - így feddi az apja.

Rátekint a vándor és tovább folytatja;

- olvasom Arany János Családi kör c. versében. Nincs a
fenti rövid summának olyan eleme, amelyet mesének ne

XXV. évfolyam 12. szám 2018. december

Bulányi György: Meséljen még egyet	3931
Kollár Gabriella: Karácsony közeleg	3933
Veér I. Tas: Szentreggel	3935
Garay András: Csordapásztorok	3938
Döry István: Ökoetika	3938
Kamarás István: Hajléktalan Jézus	3941
Hamvas Béla: A lét és az élet...	3942
Farkas István: A koncert	3943
Gyombolai Márton: Két szék közül...	3944
Halász Endre: Az alkoholista mentőszolgálat	3952
Dombi Jánosné: A bíró meg a fia	3949
Farkas István: Ételhamisítás	3950
Debreczeni Zsuzsa: Megemlékezés	3951
Babits Mihály: Karácsonyi ének	3952

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért, nemzetünkért,
mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»

Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

mondtak volna már tegnap, vagy még régebben,
akármikor. S mint öreg vándornak nekem is el kell
mondanom a magam meséjét 1996 karácsonyán, ha már
a korábbiakon is elmondtam. Addig élek, amíg ez a
születésnap megér nekem egy mesét - évről-évre új
mesét. Az egész emberiség közügyének is tekintem,
hogy ihletett és új születésnap köszöntők születessenek
minden évben. Ihletettek, Isten Szent Lelkéből
születettek. Lehetőleg ilyen szélessék az én szívemből-
ajkamról is, és mindannyiunkéról is, akik hírét hallottuk
a karácsonyi születésnek. Miért kell ilyeneknek
születniük? Csak azért, mert

Karácsonyi rege, ha valóra válna,

Igazi boldogság szállna a világra.

Így írta vagy száz esztendeje egy húsz éves fiatalember,
akit Ady Endrének hívtak (Karácsony - 1899).

Hogyan is lehetett kitalálni ilyen szép mesét?! S ha
szépnek mondom a summáját, minek mondjam a teljes
történetet: a napkeleti bölcseket, Heródes parancsát, a
Betlehembe érkezést, az istállóban születést: azt hogy

Mária "pólyába takarta s jászolba fektette", az angyalok mennyei koncertjét a betlehemi éjszakában, a pásztorok hódolatát? A történet nemcsak szép, hanem - kétezer esztendő bizonyítja - feledhetetlen is. Feledhetetlen, pedig nincs egyetlen eleme sem, amiről tudós elmék megfeljebbezhetetlenül ki ne akarták volna már mutatni, hogy semmi sem igaz belőle, mert mese az egész. Mítosz csupán. Nem a pogányok s egyéb vallások mítosza, hanem a mi vallásunké, a kereszténységé. A mítosz - titokzatos elemekkel teli kitalált történet; olyan történet, amely nem történt meg. Költészet. Adott esetben - vallásos költészet, amelyet nemzedék ad át nemzedéknek meg nem kérdőjelezendő hittartalomként. Elhívésre.

Vállalom, hogy tudatlan vagyok. Hogy meg sem értem igazán a fenti történetek mítosz-voltát kétségtelenül bizonyító gondolatokat. Azt is vállalom, hogy felnőtthöz nem illően ragaszkodom a meséhez. Készséggel megyek elibe minden volt és jövőben lehetséges mítosztalanításnak: nem is élt, s így meg se születhetett, keresztre se feszíthették, fel sem támadhatott. Inkább így teszek, mert csak nem tölthetek egy életet azzal, hogy elolvasok minden Róla szóló mítosztalanító írást, és addig műveljem magam, amíg el nem hiszem vagy meg nem cáfolom azokat. Annál kevésbé teszem ezt, mert kevés is hozzá az életem; olyan bőséges a termés: el nem fogyó a mitológiátlanító személyek s a mitológiátlanító gondolatok sora is.

Miért e nagy-nagy buzgalom? Kérdezem azoktól is, akik biztosak a maguk dolgában; s azoktól a magamfajtáktól is, akik nem is tudják, miként is vannak ezzel az egész karácsonyi történettel. Kérdezem főleg magamtól, aki egyébként semmi értelmét nem látom annak, hogy a Jézuskának levelet író-diktáló gyermeknek megmagyarázzam: nem is az angyalok, hanem a szüleid hozzák a karácsonyfát! Kérdezem magamtól, aki nagylelkűen közéállok a vitázó feleknek, s állítom, hogy az érveknek és ellenérveknek semmi értelmük. Mint nagyon sok kérdésben, ebben sem. Ebben azért nincs értelmük, mert e mesében nem az az érdekes, hogy megtörtént-e vagy sem. Hiába történt meg, ha nem következik - nálam, nálad, nála - belőle semmi. És semmi baj, ha nem is történt volna meg, de a mese nyomán mégis "igazi boldogság szállna a világra".

Mit tehetek én 1996 karácsonyára készülődőn azért, hogy igazi boldogság szálljon a világra? Egy embert boldoggá kell tennem a hatmilliárd közül. Ki az? Saját magam. Hogyan tehetem magamat azzá? Úgy, ahogyan akármelyikünk. Helyre kell állítanom a létazonosságot. Miféle létazonosságot? Azt a félélet, hogy Isten és én - ez a kettő nemcsak kettő. A teremtés okán Teremtő és teremtmény ugyan kettő is, de ugyanezen teremtés okán a Teremtő és teremtmény egy is lehet, ha ezt a második is, a teremtmény is úgy akarja. Az első, az Isten, feltétlenül akarja, hiszen csak ezért teremtett Isten-

érteni-és-szeretni-képes létezőt, aminő az ember. De akarata csak szándék, melyből úgy lesz valóság, ha én is akarom, amit ő akar. Istennel csak akkor lehetek eggyé, ha nincs fontosabb dolog az életemben, mint az eggyé válás Vele.

Ahhoz, hogy magamat boldoggá tudjam tenni, előbb be kell vallanom - legalább magamnak -, hogy nem érek rá Istennel eggyé válni. Nem érek rá, mert rengeteg egyéb dolgom van, amit senki sem végez el helyettem. Ez az a szárnyvonal, ahonnan nincs tovább. Ha ki akarok jutni ebből a semerre sem vivő zsákutcából, meg kell magyaráznom magamnak, hogy nincsenek pótolhatatlan emberek. Olyannyira nincsenek, hogy még én sem vagyok az. Pótolható vagyok. Különösen is az vagyok megosztottságom, egységhiányom, boldogtalanságom következtében; tehát éppen úgy vagyok pótolható, ahogyan vagyok. Rendjén van ez így, mert természetellenes állapot, ha nem vagyok egy az Istennel. E természetellenes létállapotomban amerre csak lépek, mindenütt bajt csinálok; legjobb szándékom ellenére is olyan vagyok, mint elefánt a porcelánboltban. Olyan súlyos ez az állapotom, hogy ráadásul ténylegesen még nem is értem, hogy mért nem szeretnek...

Ha túl az értetlenkedésen, hajlandó volnék ezen el is gondolkodni, lehetőségem volna rájönni arra, hogy mennyire kevésbé igénylik buzgalmam azokat, akik érdekében akarnék én annyit tevékenykedni, hogy nem érek rá Istennel eggyé lenni. Kemény pofonokra van szükségem ahhoz, hogy leszoktassam magam a pótcselekvésekről. De hiába kapom meg ezeket a pofonokat, ha nem használom fel a magam javára, eggyéválásomra, boldogságomra. Hiába, ha csak annyira megyek velük, hogy megpróbálom módosítani pótcselekvéseimet. Mi fán is teremnek ezek? Minden cselekvésem pótcselekvés, amit az Istennel eggyéválás helyett teszek. Rá kellene jönnöm, hogy megosztottan nem vagyok használható. Hogy megosztottan a legjobb szándékaim is legfeljebb irritációkat váltanak ki környezetemből. Nem vagyok számukra megnyugtató. Miért van ez? Mert ember vagyok, és mégsem vagyok ember. Eggyéválnak kellene lennem, s nem azzal vagyok elfoglalva, hogy az legyek, amivé lennem kell. Ezt a környezetem számára nagyon nehezen elviselhető szituációt még nehezebbé tehetem, ha még tanítónak is fel akarom tolni magamat. Nem angol nyelvet vagy számítástechnikát oktató tanítónak, hanem az élet mestereként istenektetszésben és boldogságot megtalálásban kívánnék szaktekintély lenni. Érthető, ha ezáltal még inkább boldogtalanná teszek másokat, s számomra keserves reakciójuktól még inkább boldogtalanná leszek. Teljes a megzavarodottság, melyből Üvölt a pótcselekvés! Mi üvölt belőle? Csak az, hogy adni akarom azt, amim nincs. Meggyötör engem, s meggyötéri környezetem.

Sok-sok kudarc után támad csak az igazi lehetőség a hazatérésre. Amíg ketten vagyunk, nem vagyok otthon. Nem gondolom ezt az egyé lenni akarást panteizmusnak. A hazatérő tékozló fiú nem gondolta, hogy az apja - ő maga, a tékozló, a fiú volna. Csak azt gondolta, hogy haza kell mennie, s a kettőnek össze kell ölekeznie. Azért kell, hogy a kettő ne csak kettő, hanem egy is legyen. Jézus valamikor becsukta názáreti kisipari üzemét, házát bezárva a kulcsot az eresz alá dugta, hogy a Jordán vizének és a Keresztelőnek érintésével elmenjen a pusztába. Ki kiáltott utána: "Ne menj, szükségünk van itthon Rád, magadra is meg a munkádra is!"? Nincs róla feljegyzés. Meghatározatlan időre távozott. Annyi időre, amennyi kell ahhoz, hogy ki tudja ejteni azt a szót, melynek kiejtésére a názáreti ács odahaza képtelen volt: Térjetez ti is haza! Higgyétek el, hogy van megoldás! Lehetséges, hogy szeressétek egymást. Lehetséges, de előbb haza kell térnetek.

Hogyan lehetséges a hazatérés? Mi kell ahhoz, hogy felkeljek, miként a tékozló, s a kulcsot az eresz alá dugjam, ahogyan Jézus tette? Mi kell ahhoz, hogy ki tudjak menni a pusztába, mint a Keresztelő, hogy kimenjek, mint Jézus, és mint Pál is a maga Arábiájába? Az Isten szünet nélkül hazavárja mindegyikünket, aki nincs otthon, aki pótcselekszik ölelés helyett. Nem a szélvész zúgásával várja és hívja, csak a lágy és csendes esti szellő halk fuvallatával. Nem biztos, hogy meghallom. Ha meghallom is, nem biztos, hogy megindulok. Azt hiszem, hogy kellene a pofonok. Kell az, amit a jogászok ellehetetlenülésnek mondanak. Olyan szükségem van rá, mint a falat kenyérre. Talán sorozatban is kellene a pofonok, mert amíg csak úgy hébe-hóba észlelek egyet-egyét, ezer egyébre magyarázom, mint arra, hogy Isten Lelke üzen nekem valamit általuk. Sorozatban és kivédhetetlenül kellene. Egész odáig menően, hogy véget ér minden tudományom, és már nem tudok többé segíteni magamon. Az elgondolkodtatásra igazán alkalmas pofonok rendre belülről érkeznek, egészen belülről. Embertársaimat még csak valahogy elviselem. Azokra még panaszkodhatom is. Azokkal szemben még igazolhatom is magam, hogy ők a hibásak, és ok nélkül bántanak engem vagy akiket szeretek. Ellenükben még mások is megvédhetnek. De mit számít, hogy nem értenek meg; mit számít, hogy akárhogyan és akármennyit bántanak, ha egyszer én otthon és ölelésben vagyok.

Ha viszont idegenben vagyok... ha nem vagyok magam magamnál... ha az élet minden ütése és bántása otthontalanul, mert otthonon kívül ér; ha rá kell jönnöm, hogy nem a környezetemmel, nem embertársaimmal van nekem bajom, hanem annál sokkal mélyebben: önmagamban önmagammal...! Ha erre rájövök, akkor megszülethetik bennem az elhatározás, hogy felkelek,

hogy a kulcsot az eresz alá dugom, hogy elmegyek Zakariás és Erzsébet házából is, hogy Damaszkusban sem maradok, mert csak Arábiában találhatok rá Arra, aki nélkül megosztott és kifosztott és talán minden mértéken felül is boldogtalan vagyok.

Segíthetnek nekem ebben? Óh, igen. Kik? Mindazok, akik otthon vannak. Hogyan? Mit kell mondaniok? Nem feltétlenül kell szólniok. A segítséghez elég az is, hogy vannak. Az Ars-i plébános oly szerény intelligencia-hányadossal bírt, hogy alig tudta elvégezni a teológiát, méghozzá egy vidéki szemináriumban. Mégis hosszú sorok álltak a gyóntatószéke előtt. Nem Bokor-módra beszélgettek el vele: fotójben és óra- vagy órák-hosszat. Térdelve s néhány percet csak. S e néhány percért érdemes volt a hosszú sorokban állóknak órák hosszát utazni oda és vissza, s hosszan álldogálva várakozni, amíg rájuk kerül a sor. Megérte nekik. Csak az a magyarázatom erre, hogy ez a plébános az Istent ölelés állapotában élt. Otthon volt, s "erő áradt ki belőle" - ahogyan megírták ezt Arról, akit a plébános a maga eszményképének tekintett. Ez az az erő, amely gyógyít. Vérfolyásos asszonyt, s ölelés híján boldogtalankodó, megosztott, Istennel még egyé nem lett embereket.

Aki boldoggá tudja tenni önmagát, annak utána mennek. Nem a Mester megy a tanítvány után. A tanítvány keresi a Mestert. "Rabbi, hol laksz?" - kérdezi András és János. Ők mennek utána, ők követik azt, akiről elhiszik a Keresztelőnek, hogy... Mit hisznek el? Azt, hogy az Istennek báránya, s hogy majd kízzatik Poncius Pilátus alatt? Semmit sem tudnak erről. Csak utána mennek, mellette maradnak, s halálukig, vértanúhalálig is, hűségesek maradnak egy személyhez, akiben nem csalódtak. Mért nem csalódtak? Csak egy magyarázatom van rá. Tele volt ez a pusztából előkerült személy. Istennel volt tele. Egy volt Vele. "Én és az Atya egy vagyunk" - mondta.

Van-e Istennek népe 1996 karácsonyán? Szerzte a világban? Vagy Magyarországon? Ha van, biztosan lehet tudni róla. Erő megy ki belőle, s mennek utána. Miért mennek utána, akik utána mennek? Csak azért, mert megbízhatónak érzik. Kit érzünk megbízhatónak? Azt, akinél a szó és a tett - egy, és nem kettő. Aki meg tudja tenni és meg is teszi, amit mond. Lehetséges ez embernél? Lehetséges, mert ezt megadja Isten annak, aki vágyódik Őreá; annak, akinek mindennél fontosabbá válik az ölelés, a létazonosság, s hogy egy lehessen Istenével. Megbízhatóság nélkül Isten báránya sem lehetek. Miért? Mert enélkül nem jönnek utánam, s minek lőnének ágyúval, akiknek ágyújuk is van, ugrádozó, kotnyeleskedő verebekre!? A megbízható emberek nyomán támad csak olyan sereglés, melyet a hatalmasok veszélyesnek tapasztalván indítást éreznek istenbárányát gyártó üzemük újraműködtetéséhez.

A megbízhatóságnak, a létazonosságnak van talán egy még magasabb foka, bár erről nem merem állítani, hogy maradéktalanul lehetséges. Amikor nemcsak a szó és a tett, hanem a gondolat és a tett is azonosak. Ez lenne a még magasabb szintje az egyévalásnak. Amikor már: még gondolatban sem vétkezem. Gondolatban sem, mert már semmit sem számít, hogy megtudnak-e vagy sem valamit rólam azok, akik becsülnek, esetleg fel is néznek rám. Amikor már nem miattuk tartok rendet odabent. A létazonosság nem tűr rendetlenséget. Istent ölelni csak egészen lehet?

A mese, amely vagy mítosz, vagy igaz történet, annak a Jézusnak a betlehemi éjszakában és istállóban születéséről szól, akinek a meséje nyomán kétezer esztendő óta valakik újra és újra megindulnak be a pusztába és ki a pusztából. Valakik, akik inkább istálló, mint palota közelben születnek, s inkább az akasztottak, mint az akasztók módjára halnak meg. Valakik, akiknek ajkáról nem hervad le a szó. Valakik, akik azt mondják, hogy van alternatíva, s meg is találják az alternatíva megvalósításának útját. Valakik, akik nem tehetetlenkednek. Valakik, akik kultúrkörünk területén belül nem Buddhára vagy Lao-Ce-ra, a Védákra vagy a Koránra hivatkoznak, hanem Jézusra, akit a Szűz Anya takart pólyába és fektetett jászolba. Valakik, akik nem érnek rá eldönteni, hogy meséjük mítosz-e, avagy igaz történet, mert rátaláltak Istenre, s ez a rátalálás számukra nem mese. Nem, mert tapasztalás. Kétezer esztendővel ezelőtt volt dolgokat nem tudnak, s így nem is akarnak megtapasztalni. Nem érnek rá. Nem, mert nem gondolják, hogy annak erejében lehet hazatérni, hogy a Jézus-rege - igaz történet. Nem érnek rá, mert nem gondolják, hogy annak erejében lehet hazatérni, hogy a Jézus-rege - mítosz.

A hazatéréssel vannak elfoglalva. A boldog ölelés vágya vagy valósága tölti ki életüket. Van jóhírük. Ki tudják mondani ezt a szót - jó hír - hitető erővel. Azt, hogy létezik az, amire rá lehet tenni az életed. Lehetséges a szeretet civilizációja. Lehetséges, mert vannak boldog emberek, akik boldogok, mert egyek az Atyával.

A felvilágosodás felvett egy elejtett zászlót. Rendnek: szabadságnak, egyenlőségnek, testvériségnek kell lennie a világban. Mi valósult meg belőle? A fiatal Ady "igazi boldogságához" aligha vagyunk közelebb mint Danton, Petőfi, Ady vagy József Attila korában! Csalódva fordul el ezért napjainkban a felvett zászlótól a

posztmodern. Melyikünk látja, hogy fordul-e valamifelé és hova? Vagy a posztmodern gondolkodás összesen csak annyit tud, hogy el kell fordulnia, de azt már nem tudja, hogy hova s merre nézzen..., s még kevésbé tudja, hogy merre menjen? Ki veszi fel a betlehemi Gyermek zászlóját?

Tegnap harangoztak, holnap harangoznak, holnapután az angyalok boldogságot hoznak... Boldogok voltak a pásztorok, mert hittek az angyalok szavának. Boldog lehetek én is, ha hiszek a szónak, amelyet meghallhatok. Azért lehetek boldog, mert éppen arra lettem teremtve, hogy meghalljam azt a szót. Boldog lehet a nagyvilág is, ha akad, aki a világ világosságaként hajlandó beragyogni egy ma is, kétezer esztendő után is ennek a szónak a hiányától sötét világot.

KOLLÁR GABRIELLA

KARÁCSONY KÖZELEG...

Már csak két hét. Napról napra nő bennem a feszültség. Kimenni sem szeretek a lakásból, mert mindenhol azt tapasztalom, hallom, látom, hogy sietni kell, ünnepelni muszáj, ajándékozni öröm, éljen a szeretet...Ünnepelünk éjjel, nappal, köszöntgetjük egymást: "Boldog karácsonyt" kinek is nem kívántam még? Jaj, még leveleket kell írnom, még felhívni őt és őt is, mert várja, mert magányos, mert számít rám...Ünnepi vacsorák, bulik, koncertek... Miért is? Ajándékok, takarítás, sütés, főzés... mindennel el vagyok maradva. Évről évre reménykedem, hogy idén majd másképp lesz, most időben, saját készítésűt, személyre szólót... aztán újra csak a kapkodás marad. Hozzánk jön a nagycsalád, mint szinte minden évben amióta gyerekeink vannak, mert nálunk van elég hely. Persze, lehetne másképp is, de az sem igazán vált be, hogy mi utazzunk, ahelyett, hogy játszanánk együtt nyugodtan, beszélgetnénk és ráérnénk egymásra igazán figyelni. Ötvenöt éves vagyok. Miért sodródok még mindig? Mire várok, hogy változzon? Miért nem érzek mást, mint szorongást, ahogy közeledik december vége? Igaziak az elvárások, vagy csak én képzem? Valóban mindenkinek meg akarok felelni, vagy ideje váltani?

Mindössze két karácsonyra emlékszem, ami igazi feltöltődés volt számomra. Az egyik az angliai életközösségben töltött félévünk alatt megélt ünnep volt. Meglepetések sorozata, sok szép dal, ajándék minden nap. Átitatta a levegőt a várakozás és Szentestére angyalok vezetésével elérkeztünk a betlehemi barlang elé. Csak megállt a közösség és énekelt. Ott volt a Szent Család a maga valóságában. Megtelt a levegő valami megfoghatatlan derűvel: "Jó nekünk itt lennünk...!"

A másik: legkisebb gyermekünk születésének élménye. Felejthetetlen, életre szóló ajándék volt (és azóta is tart).

10 évvel ezelőtt történt. 45 évesen várandós voltam a hatodik gyermekünkkel. Amikor a többiek megtudták, hogy babát várunk, először megdöbbenek, aztán ki-ki vérmérséklete szerint vette tudomásul, hogy ilyen "öregén" is lehet még kisbabája valakinek és kezdték befogadni az új családtagot. Vitatkoztak rajta, fiú legyen, vagy lány, hol legyen a helye...

Elérkezett Advent. Egyre többet görcsölt a pocakom. Tudtam feküdnöm kéne, mert baj lehet. A férjem dolgozott, a gyerekek iskolában, tele programokkal. Próbáltam veszélyeztetett kismamaként is megtenni értük, körülöttük mindazt, amit eddig, ne érezzék hátránynak a vállalásunkat.

Eleinte a szokásos feszültség: nem leszek kész időben. December 23-a van. Koncert a templomban, utána kórus vacsora (már nagyon görcsöl a hasam, érzem, le kellene pihenni, de nem lehet). Jönnek haza a gyerekek, örülünk. Julcsi első éves az egyetemen, persze tanul, vizsgaidőszak van, a többiek játszanak, örülnek egymásnak, a kuckójuknak. Nem szólok, majd csak meg lesz minden. A terasz asztala már tele van ételekkel-3 napra, vagy talán egy hétre való - süteménnyel, a bejgli is elkészültek. Be van gyúrva a mézeskalács tészta, már csak formázni és kisütni kell a szokásos mézesbetlehemet. Egy kis segítséggel szerencsére ezt már átvették a gyerekek. Jókat beszélgetnek közben.

Másnap még befejezem, amit kell. Diszítünk Zolival. Délután betlehemezés a templomban. Két gyerekem is szerepel idén benne, Bence József, Virág Gábrriel angyal lesz. Meg kell őket nézmem. Szerencsére hirdették, hogy délután főpróba. De jó, hátha az éjféli misére nem jutok el. Átmegek. Ebben az évben vendégeket is hívtam Szentestére, ami különlegesnek számít, nem szoktunk. Jan és Judit jönnek át Kapolcsról. Az előadáson találkozunk a templomban. Együtt megyünk haza, ahol már az előre megterített asztal vár. Háziasszony vagyok, nem ülök le, hozom az ételt, utolsó simítások, minden rendben. Kezdődhet a vacsora. Kilencen üljük körül az asztalt. Zoli felolvás a Bibliából. Liturgia: méz, alma, fokhagyma mindenkinek. Koccintunk, de nem iszom, megyek a vacsoráért, tálalok, kínálok, izgulok, hogy mindenkinek jó legyen. Csengetnek az angyalok a nappaliban. A legkisebb, nyolcéves Virágunk szalad, a többiek utána... szép a fa, körülötte az ajándékok. Énekelünk, boldog karácsonyt kívánunk. Végre leülök gyönyörködni. Mi ez? Elönt valami melegség. Nem csak belül, kívül is. Nem vesz észre senki, mindenki csomagol. Lesi mit kapott, hogy reagál a másik az ő ajándékára. Fölmegyek a fürdőszobába: elöntött a vér... tudom, hogy nagy baj van. Lepényleválás. Bencénél (a negyedik gyermekemnél) már volt részleges, tudom, mi

a következmény. Próbálok higgadtan gondolkodni. Tisztában vagyok vele, hogy az életünk forog kockán, nem sok időm van. Letusolok, felöltözöm, a legszükségesebbeket összepakolom és szólok Zolinak, hogy be kell mennünk a kórházba. Rám néz, nem szól semmit, megsimogat és indul az autóért. A gyerekeket megnyugtatom, hogy nincs semmi baj, de be kell mennem, hogy megvizsgáljanak, mert a baba nem érzi jól magát. Apa mindjárt jön haza és én is. Azért szorosan megöleljük egymást egyenként, de igyekszem kerülni a pánikot. Juditnak pár szóval elmondom, mi a helyzet, de nyugtatom őket is. Jó, hogy itt vannak, legalább Zoli is nyugodtabban marad mellettem, amíg kell.

Elindulunk. Nagy pelyhekben esik a hó. Gyönyörű. Kati és Karcsi - a szembe-szomszédok - söprik a havat a házuk előtt. Jól megnézem őket, integetek... az utcának is. Ki tudja látom-e még. Nem félek, csak a kicsi miatt vagyok aggódó. Simogatom, nyugtatom. Bocsánatot kérek tőle, hogy nem figyeltem rá jobban. Beérünk a kórházba. Szerencsére 2 kilométer csupán és az első emelet a szülészet. Nem telik el negyedóra az indulás óta és már vizsgál is az ügyeletes szülész. Látom, hogy ideges lesz. Hívja az orvost. Nem ismerem. Persze, ünnep van, ilyenkor gyakran van "idegen légiós". Ő is megvizsgál. Érezhetően nő a feszültség, az orvos pattog a nővérrel, mindenki kapkod. Aláíratnak velem két nyomtatványt. Az orvos magyaráz. Láthatóan megnyugtatja, hogy együttműködőnek talál. Nagyon szomjas vagyok. Eszembe jut, hogy nem ittam egész délután. Még a borom is ott maradt a vacsoraasztalon, annyira koncentráltam arra, hogy minden rendben legyen. Megkérdem reménykedve, de meg sem lep a válasz: műtét lesz, nem ihatok egy kortyot sem. A tudattól még gyötrőbb a szomjúság. Betolnak a műtőbe. Közben már az anesztes is megérkezett. Bemutatkozik. Nagyon kedves, elmondja, hogy mi fog történni. Beadja a gerincembe az érzéstelenítőt. Nagyon fáj. Közben mesél, próbálja elterelni a figyelmem. Az ágyam végénél már nagy a nyüzsgés. Megérkezett a készenlétes orvos is. Még nem hat az érzéstelenítő, mert érzem, amikor felnyitják a hasam. "Úristen nagyon vérzik!" - hallom, de egyre távolodik a hangzavar a ketyegés és csipogás... minden. Már nem vagyok szomjas, nem fáj a hasam, átjár valami édes érzés... Átélem, ahogy izgulnak értem ott a műtőasztalnál. Szinte látom a gondolataikat. Bennük vagyok. Egyek vagyunk! Segíteni akar mindenki. "Nem találok a gyereket!" - mondja rémülten az ügyeletes orvos. "- Nincs pulzusa! - Kapjátok ki belőle a gyereket, majd mi visszahozzuk!" szól a fejemen az anesztes. Szeretném megnyugtatni őket, hogy minden rendben, ne aggódjanak, jól vagyok, sőt már azt is tudom, a babával is rendben lesz minden. Megszűnik a tér és az idő, mert

miközben ezek történnek egyidőben beszélgetek Valakivel, aki azt válaszolja a ki nem mondott kérdésemre, hogy ne féljek, a kisfiammal nem történhet semmi baj. Vigyáznak rá, mert küldetéssel jön. Boldog vagyok. Atjár a tudat, hogy a világon minden EGY és semminek nincs értelme ezen az EGYségen kívül. Össze vagyunk kötve a lelki köldökzsinórral, egymásra vagyunk utalva, mint a labirintusban a turisták. Jól érzem magam, nem vágyom vissza. Amikor felébredek a műtőasztalon hirtelen fájni kezdek. A csecsemős nővér be akarja hozni a kisfiamat, hogy megnézhessem, de rákiabálnak, hogy menjen ki, mert nincs rajta sapka. Fáj, ahogy beszélnek velem. Nem azt sajnáltam a legjobban, hogy nem láthatom, érinthetem a kisfiamat, hanem hogy valaki jót akar és durván leállítják. Elillan a harmónia, amiből jöttem pár perce.

Kitoltak a folyosóra, ahol Zoli izgulta végig ezt az órát. Nagyon meg volt hatódva. Ő látta Balázst, amikor kihozták a műtőből. Azt mondta, nagyon szép, erős baba. Inkubátorba tették és a koraszülött mentőt várták Veszprémből, mert éretlen volt a tüdeje, lélegeztetni kell. Nem ijedtem meg, hoztam magammal a bizonyosságot, hogy nem lesz semmi baja. Azért jó lett volna látni! Megölelni. Ismerkedni. Olyan gyorsan történt minden. Elkészöntem Zolitól, hiszen várták otthon izgulva a gyerekek és a fogadott nagyszülők. Megvárta még, amíg Balázst elvitte a mentő, aztán bejött elköszönni reggelig. Volt min elgondolkodnom az őrzőben. Életem legvalóságosabb szentestéjét éltem át együtt Máriával és a Kisjézussal betekintést nyerve a Szentek Szentjébe... KÖSZÖNÖM.

VEÉR I. TAS

SZENTREGGEL

Álmodtöröl József, ásít,
 hihetetlen... ..
 S a kicsi? Megvan, jó.. .
 Mária még alszik
 fáradtan, mélyen sóhajt;
 mosolyog, sír?
 - dehogy.. .
 'csak' jövőt álmodik.
 (2018)

GARAY ANDRÁS

CSORDAPÁSZTOROK

A pásztorok beteretlék a nyájukat a karámba, felszították reggel óta parázsló tüzet és köréje ülve melegedtek. Derús éjszaka volt, hűvös szél fújta a keleti hegyek felől, s meleg gyapjú takarójukba burkolódtak. Elfáradtak. Szűkösek így tél derekán a legelők, sokat kell menni, hogy a juhok friss füvet találjanak. Mire befejezték a munkát, lábukban talán 10-15 szombat járás is lehetett. Jól esett a meleg étel, a pihenés, az asszonyi szó. A környező sátraikban még hallatszottak a gyerekek civakodása, az asszonyok éneke és beszéde, majd minden elcsendesedett. A tűz lobogott csak. A nagy mesemondó Káleb, a legöregebb pásztor mesébe kezdett, vagy imába - ki tudja? Ahogy egyre öregebb lett mindig ugyanoda lyukadt ki a mesében. Mert úgy tartotta a hagyomány, hogy a Messiás meg fog születni, itt a közelben Betlehemben. Pont itt ebben a közeli, koszos kis városban? Egy Messiás?

Egy Király? Ugyan már! - ugratták a többiek

Talán a bor ment a fejébe, vagy elment az esze? - legyintett rá fiatalabb társa, Jákob

Nem úgy van az- ezt jövendölte a próféta! - védte igazát Káleb

Jövendölte, jövendelte! Akkor a profétának ment a bor a fejébe - válaszolt gúnyosan Áron, ki ugyancsak vehemens természetű volt.

Jákob el akarta zárni a vitát:

Hát nem ártaná már a Messiás jövele, mert bizony hol van már Izrael dicsősége! Idegen seregek tapossák földjét, szedik az adóját és pöffeszkednek a Templom szomszédságában. Azt beszélnek lefizették a királyt is. Ne politizáljatok! Minden este ez a vita - már elegendem van belőle - mondta Áron. - Ha majd eljön, akkor sem ide. Mert ez a koszos Betlehem nem érdemeli meg, hogy itt szülessen a Messiás. Nincs itt egy valamire való fogadó sem, hol egy jót lehetne vacsorázni és egy kupa mézbort inni.

Hamisítja a bort a fogadós! - kontrázta Jákob- Mi lett Ábrahám, Izsák és Jákob népéből! Hamar megtanultak a rómaiaktól, hogyan kell csalni, lopni, hazudni.

Ebben könnyen maradtak, mert mindegyiküket elég sérelem érte az elmúlt években.

Gondoljatok az ősatyákra - mondta Káleb - ők is pásztorok voltak, meg Dávid, a nagy királyunk. És Betlehem Dávid városa.

Talán még folytatták volna a beszédet, de hirtelen a karámok felől mozgás hallatszott és a kutyák vad csaholásba kezdtek.

Talpra! Farkasok! - mindnyájan talpra ugrottak.

Fogták kampós botjukat, hosszú lándzsákat, fáklyákat gyújtottak a tábortűz lángjától és rohantak a nyugtalan juhok karámja felé.

Fogd meg! - uszították a kutyát a betolakodó felé.

A nagy csaholásban felhangzott egy kétségbeesett hang:

Ne bántsatok! Eltévedtünk az éjszakában! Jószándékkal vagyunk - és imbolygó alakok tűntek elő a fáklyák fényében.

Egy férfi volt, hosszú száron egy szamarat vezetett, amin egy nő ült.

No, jól megrémisztettek bennünket - mondta Jákob - ez sokkal rosszabbul is végződhetett volna - szavaiban megkönnyebbülés csengett.

És a vándorok is szemmel láthatóan megnyugodtak.

Betlehembe megyünk, az összeírásra. De nagyon lassan haladtunk. Az út is göröngyös volt, feleségem többször rosszul lett és a meg-meg kellett állnunk pihenni.

Most láttak csak, hogy az asszony áldott állapotban van. Nehezen csúszott le a számról és látszott rajta, hogy halálosan fáradt.

Eszter! szölt be Jákob a sátorba. - Vendégünk van.

Vendég ilyenkor? Éjszaka ugyan ki és milyen szándékkal kóborol? - hallatszott a sátorponyva másik oldaláról.

- Asszonyi beszéd ez, gyere inkább segíts!

A sátor ajtaján egy fiatal nő nézett ki és látva a helyzetet rögtön gyengéden átölelte az asszonyt és bevezette a sátorba.

A férfiak a szokás szerint a tűzhöz invitálták a vándort. Honnan jöttetek ?

Négy napja vagyunk úton, Názáretből.

De hisz az Szamária, egy várandós nővel, micsoda felelőtlenség ez!

De jönni kellett- válaszolt a vándor

Hát persze, az összeírás - kontrázott Áron. Ezek a gazemberek nem hagyják élni az embert! - és fenyegetően a közeli Jeruzsálem felé bökött botjával. - Na, majd az ünnepekkor a görbe törömmel rendet tesztek köztük!- fogadkozott Áron.

Ugyan nem ismered az írást, amit még Mózes ősapánk adott nekünk. „Ne ölj!”- mondta Káleb.

Persze nem ölünk, legalább is egymást nem! De ők nem emberek!- kontrázott Áron - Többre becsülöm a juhainkat, mint azokat - és maga elé köpött a földre.

Ne lármázzál - felelete a mindig bölcs Jákob, - Nézd milyen holdfényes, békés este van. - A fogságból is visszatért a népünk. Gondolj Ézsaiásra, Jeremiásra a nagy prófétákra mennyi vigasz volt az ajkukon. Ezt is kibírjuk. A földre elvetjük a magot, a juhok tejet és gyapjút adnak, születnek gyermekeink és áll a Templom is. Az Úr velünk van! Nyugi, nyugi Áron.

És újra a vendég felé terelődött a figyelmük.

- És mi újság Názáretben?

- Egyszerűen élünk. Én ács vagyok. Van munka, de lehetne több is. Feleségem faluja az, a mi családunk betlehemi.

- Itt maradtok éjszakára, telepedj le itt a tűz körül, hozok takarót meg valami harapni valót- mondta Jákob.

- Az jó lesz. És a feleségem?

- Majd Eszter a gondját viseli, az asszonyok megértik egymást, mert ő is gyereket vár.

A sátrat egy lámpás világította be. Az asszony hunyorgott. ahogy a fénybe nézett.

- Gyere ülj le ! Nagyon fáradsz lehetsz! - Eszter gyakorlatias szemével rögtön látni, hogy a terhesség utolsó ideje kezdődött. - Hogyan vállalkozhattál ilyen hosszú útra?

- Eljöttem a férjemmel, ha valami lesz, csak rá tudok támaszkodni.

- És hogy hívhatlak? - kérdezte kedvesen Eszter az észrevehetőleg megkönnyebbedett asszonyt.

- Mária vagyok - felelte halkán Mária Názáretből.

- Az Úr hozott ide, most már biztonságban vagy! Egyél, igyál, mossad meg az arcod és a kezed - és egy tálba vizet töltött.

Mária a derekára tette a kezét, jól esett kiegyenesednie. Féltő módon megsimogatta hasát. A babára gondolt. Csak ne legyen semmi baj és érjenek haza szerencsésen. Eszter látta, hogy Mária milyen szép és milyen fiatal. Ébenfekete haj, mandula barna szemek, tiszta, gyermeki tekintet.

Már nincs sok idő hátra - mondta könnyes szemmel.

- Első gyerek? - Eszter rögtön gondolta, mert ha lennének nagyobbak Mária biztos nem indult volna el.

- Igen, az első.

- Képzeld én is gyereket várok és én is az elsőt. Jákob nagyon jó férjem, gyengéd velem. És itt megvan mindenünk: itt a sátor, ez a konyha és szoba együtt. Az állatok tejet adnak, sajtot készítünk és van gyapjú is. Azt eladjuk és megvesszük, ami kell. Meg mindig akad hús is.

- Egyél, báránnyú, friss tejjel - ezt adtam az uramnak is. Eszter beszédes volt, vidám, felszabadult. - Tüsténkedett egész nap.

Mivel Te is babát vársz neked elárulom. Megbeszéltük Jákobbal, hogy Máté lesz a neve. mert úgy érzem fiú.

Nálunk Jézus lesz. Egy angyal súgta meg nekem álmomban ezt a nevet és a férjemnek is tetszett. Elfogadta. Olyan sok különös dolog történt velem...

Eszter azonban nem vette fel a beszélgetés felkínált fonalát: - Itt fogjuk nevelni, szeretetben. Bemutatjuk majd a templomba, körülmetéli majd a rabbi és az Úr félelmére neveljük. Ő is pásztor lesz. Megy az apjával a nyájjal, szabadnak született és az is marad. - És a Tied? Milyen életet szánsz majd neki?

- Olyan nyugodt baba. Lehet, hogy ő is ács lesz, vagy hajóépítő bátyám műhelyében a Tibériás tavánál. De szívem szerint tanítónak szánám.

- Tanítónak??

- Olyan elveszett ez a nép. Olyan egyszerű. Olyan befolyásolható, önző, erőszakos. Kellene ide egy jó tanító. Vagy több is. Aki beszél az Úrról. A valódi Istenről. El kellene mondani, hogy máshogy is lehet

élni.

- Máshogy ? - kerekedett Eszter szeme - És hogyan ?
 - Több szeretetben és békességben. Több szolgálatban egymás felé. Önzetlenül - mondta csendesesen Mária.
 - Hogy Te miket nem mondasz, ... mint egy rabbi. Itt a zsinagógában egy öreg rabbi is ilyeneket mondott. Szerintem az én Mátémra jó hatással lenne a fiad. Annyit rúgkapál. Nem lesz olyan szelíd, mint a Te Jézusod. De tudod mit, én nem akarom, hogy mulya legyen. Legyen férfi, erős, védelmező, családjának ura, ha kell kelljen birokra az egész világgal.
 Mária nagyon fáradt volt, csak ült az asztal előtt és időnként feje meg-megbicsaklott.
 Hogy én milyen figyelmetlen vagyok, kapott észbe Eszter: - Gyere itt az ágy, dőljél le, én majd megszalom a szőnyegen.
 Másnap reggel még a názáreti ács meglapolta az egyik sátoztartó rudat, majd elindultak Betlehem felé.
 - Menjetez jobbra, majd a domb mögött ott lesz az út és nemsokára feltűnnek a város falai.
 - Köszönünk mindent!
 - Menjetez az Örökkévaló áldásával!
 - Áldjon meg Beneteket is az Úr! - Eszter megölelte Máriát. - Gyertek be visszafelé is! - invitálta kedvesen.
 - Itt újra megpihenhetsz. Meg, ha úgy hozza szülhetsz is. Egy Tanítót! - mondta nevetve.
 Mária felült a számárra. Szemmel láthatóan kipihent volt. Arca is megnyugodott, kisimult.
 - Vigyázz a Te Mátédra !
 - Vigyázz a Te Jézusodra !
 - Ki tudja - egyszer még találkoznak! - mondta Eszter és megegyeszer megölelte Máriát. - Talán a templomban, vagy az út mellett, vagy ki tudja? - mondta vidáman.
 A fogadásra meg vigyázzatok! - kiáltott utánuk Áron. - Vizezi a bort és rágós a hús is. A számaiaiktól meg dupla árat kér. A gazember!
 Nyugodj Áron ! - mondta csendesesen, de határozottan Jákob és Esztert átölelve nézte hogyan tűnik el a pár a Betlehem felé vezető út hajlatában a domb mögé.

PÁSZTORJÁTÉK, 2002

Reggel Éva hívott, hogy nem tud jönni a próbára, iszonyúan elkapta az influenza, lázzal-izomfájásokkal, már ahogyan annak lennie kell: 'Pali, kezd el velük a próbákat, karácsonyra kész kellene lennünk, jönnek az szülők is!'

Totálcsőd helyzet, mert a pedagógus Évát inkább követték a gyerekek – szakember is és 'egy vérből való is' – de én még nem próbáltam meg velük egyedül ilyen nagy vállalkozást.

Negyed hatra odaérek, már ott ül-fekszik a hittanteremben Norbi, baseballsapkája mögül alig lát ki, teste majdnem vízszintesen nyúlik a szoba közepéig, nagykamasz. A combján ül Nani, mellette Norbi öccse,

Ricsi, fekete kapucnija a fején, rágógumizik. Befut Gézuka, elhozta a kishúgát és két fiatalabb gyerkőcöt a házukból. Megérkezik Renátó is, nagyon laza a mozgása, talán mert elhozta a csaját, Bettit is – aki ha legfeljebb tizenegy éves? Velem együtt vagyunk tízen. Elkezdjük, elmagyarázom a helyzetet: 'Nézzétek, Éva néni nagyon beteg lett, s rám bízta, hogy próbáljuk a pásztorjátékot, még van hat hetünk.. ..'

– Á, Palibá', hagyjuk, ez béna, égés lesz,

– De megígértük, anya-apa is eljön, mondták. ..

Néznek maguk elé.. ..szünet, majd Nani átkászalódik egy székre, fordítva ráül, rám ásít:

– Na, jó.....

Gondoltam, kezdjük az alapoktól – ismétlés a tudás anyja –, kérdezem:

– Ki az a Jézus?

Sík csend. Majd Istyu félig kérdezve rámnéz: 'A Jézus, ... az 'a Zisten'? - Jóindulatú nézés, nincs benne kandiság, segíteni akar. OK, mondom magamban, majdnem határeset, elfogadjuk. Hangosan lelkesen mindez így hangzik:

– Úgy van, jól tudod!!... És ki a Mária?

Nagy a zajongás, ezt tudják:

– Az a Jézusnak a zannya!!

– És József?

Hosszú szünet - nehéz a kérdés, majd Ricsi kiböki:

– Hát, az a Mária csávója, nem?

Megindul a rekeszizmom, föl-le, de sikerül a komolyságomat megtartani (Szentlélek, jöjj!), s nem röhögöm el magam, hanem visszakérdezek – ó, dehogyis én, a kért segítség érkezett meg –, kibukik a számból:

– Hogy érted ezt, Ricsi? Mi az, hogy csávó?

– Palibá', nemond má', hogy nem tudod.. Amikor fiú meg a lány együtt vannak, komálják egymást, de nem fekszenek össze még

Igaz, ami igaz, Máriára és Józsefre illik a helyzet, elfogadom:

– Igazad van (rekeszizommozgás ismét elfojtva), tehát József Mária csávója.. .. S tudjátok, egyszer Mária álmodott, amiben egy angyal megmondta neki, hogy gyereke lesz, s a gyerek apja az Isten lesz.. ..

– Hát ez jó duma.. .. - érkezett morogva a komment.

– s ezt elmondta Józsefnek is.. ..

– S az a hülye bevette?? - kitört a nyerítés... .. - méla fazon lehetett!

.. ..egy lendülettel folytattam, már nem magamtól:

–József bevette! Mert aznap este ő is álmodott, s egy angyal ugyanezt elmondta neki is. De mivel emberből volt, ahogy mondd: hitte is, nem is s ekkor megálltam:

– Norbi, mit tennél, ha megtudnád, hogy Nani babát vár és a gyerek nem tőled van?

– Mit?? - vett egy nagy levegőt és Nanira nézett: én.. .. én elvágnám a nyakát!!

Nem hördült föl egyikük sem: hiszen ez természetes, ennek így kell lennie.

– Nani, és te mit tennél, ha megtudnád, hogy Norbinak van már gyereke?

– Kidobnám agyonveretném .. kitaposnám a belit!

(szikráznak a szemek.. ..)

– Na látjátok, Máriát is kivégezik, ha megtudják, hogy állapotos – kövekkel agyondobálták volna. De József inkább azt mondta magában: hagyjuk, felejtjük el ezt az egészet, visszaküldöm a szüleikhez. Válólevelet írok – akkoriban ez így ments nem is láttuk egymást! Nem akarta, hogy Máriát megöljék. Talán mert kicsit hitte is az angyalt?

(Jöjj Szentlélek, vagy ha már jöttél, maradj csak itt még!)

Közben bevillant egy ötlet: Gézukáék szoba-konyhás lakásban laknak: gyerekek, szülők, nagy- és dédszülők.

– Gézu, mit tenne öregapád, ha öreganyád bejelentené, hogy babás (babát vár)?

– Hát, asszem,eldülne a csodálkozástól.. ..

– Itt is ez történt éppen! Isten ismeri az embert, tudja, hogy bizonytalankodik. Képzeljétek, Máriának álmában az angyal azt mondta, hogy menjenek el Zakariáshoz és Erzsébethez. Ez egy öreg házaspár volt, olyan öregek, hogy már nem lehetett gyerekük, s fiatalabb korukban sem jött össze nekik, ami akkor nagy szégyen volt.....

(.. szegények.. .. - sóhajtott a Dzszenifer, ő már beleélte magát... ..)

.....De most Erzsébet gyereket várt, s mivel Zakariás nem hitte el ezt a jóvendölést az angyalnak – mert neki is egy angyal jósolta ezt meg – nem eldült a meglepetéstől, hanem megnémult, egy kukkot sem tudott kiadni! Az angyal azt mondta neki, hogy addig lesz néma, amíg a gyereke – aki fiú lesz – meg nem születik.

Máriáékat pedig az ő angyaluk éppen hozzájuk küldte, hogy lássák: az Isten mindenre képes, még egy öregnek is lehet babája. (Taps, öröm, hujjogás!)

Nagyon bejött a helyzetelemzés.... (köszönöm, Lélek, 'jó vagy!')

Az előadáson Nani Mária, Norbi természetesen József lett – aki Betlehembe érkezvén nagy beleéléssel kiabálva csapkodja az ajtót, s a kijövő kocsmáros (Ricsit) nyakonragadva az arcába hörgi a legszebb nyócker-es tájszólásával, kezében a vándorbottal,

fenyegetőn: 'Idefigyelj, gádzsó, aggyá szállást mer' nyakonböklek! Nem látod? Terhes az asszony, ni!!'

Igaz, itt csorbult a bibliai hűség, mert a nézők felállva helyeseltek, hogy úgy bizony, adjon csak szállást!! Legfeljebb letesznek még egy takarót a padlóra és összehúzzák magukat: úgy kell azt, ha vendég jön.

Így hát a pásztorok a kocsmába jöttek a Kisjézust köszönteni, a csillagot is odahúzkodták – jó az ott is!

Cigánygyerekeim megértettek valamit, de én jobban jártam: fölfogtam végre a cukros mázas történetkévé alakult betlehemi események egykori, köznapi véres valóságát, Mária életet adó és sajátját odaadni is kész áldozatvállalását.

DÖRY ISTVÁN

ÖKOETIKA

MILYEN AZ EMBER?

Az egész emberiség tulajdonképpen kicsi pont csupán a Földgolyón. Jóllehet nagyobb lélekszámú faj, mint biológiai adottságai, testméretei alapján várható lenne, de ez csak annak tudható be, hogy nagy alkalmazkodóképességével minden égövön sikeresen elterjedt és saját magán kívül ellenségei nincsenek. Viszont megdöbbenően kicsi pont a Föld golyóiban. Egyetlen köbkilométerbe befér az egész emberiség, szemben a Föld ezermilliárd köbkilométernyi térfogatával, s még az élők rendszerében is csak egy vagyunk a sok közül, s nem is a leghatalmasabb. Ugyanakkor az emberiség valami olyasmit csinál, ami semmi másra nem jellemző, és feltűnő, veszélyes: Saját tömegénél, táplálékigényénél százszorta nagyobb anyagmennyiségeket mozgat meg, szór szét, rendezkedik, szemetel. Olyan változásokat kezdeményez, amelyekhez nincsen meg a védőbiztosíték az élővilágban. Az eredmény, vagy legalábbis a pillanatnyi állás: Vészes mértékben felhalmozódott hő, széndioxid, kénes gázok, nehézfémek, olaj, vegyszerek, szemét, zaj, rendezetlenség földön, vízen, levegőben.

MI A CÉL?

Az ember célja és feladata a Földön, hogy egy értelmes faj lehetséges tevékenységei közül a legjobbat valósítsa meg. Keresse meg és élje meg a leghelyesebb életmódot, viselkedést, magatartást. Ezt kell tennünk valamennyiünknek. És amíg ez teljesen meg nem valósul, ezt kell tennünk egyénileg, családi-baráti közösségeinkben, az általunk elérhető társadalmi csoportosulásokban is.

Értelemmel megfogalmazott célunk értelmes megközelítése, elérése érdekében meg kell szabadulnunk hátráltató, ellentmondó rossz szokásainktól, le kell cserélnünk magatartásunk nélkülözendő elemeit nélkülözhetetlen erényekre.

Amitől meg kell szabadulnunk, mert hátráltat

- veszekedés, háború
 - kizsákmányolás, elszegényítés
 - gyarmatosítás
 - káros szenvedélyek, függőségek
 - egészségtelen túlfogyasztás
 - műszaki cikkek bálványozása
 - haszontalan utazgatás
 - hajszolt, nagyvárosi életmód
 - mérgező anyagok kibocsátása
 - túlnépesedés
 - öntörvényűen fokozódó birtoklási vágy
 - egocentrikus és antropocentrikus világlkép
 - hazugság és fogyasztásnövelő csúcsformája: a reklám
 - saját képességeink, lehetőségeink torz felmérése stb.
- Ezek a káros szokások, olyan élősködőkhöz hasonlíthatók, melyekből ki-ki hord néhányat magán; elszívják energiáját, megcsapolják alkotóerejét, lehetőségét, hogy bármi előre elhatározott célt elérhessen. Egyéni és társadalmi csapdák, melyekben benne bolyongunk, olyan mélyen a fenekén, hogy minden nagy elhatározást, emberi méltóságunkhoz illő cselekedetet, megváltó gondolatot az illúziók, utópiák világába vagyunk hajlamosak utalni.

De hát, mi is az a nagy cél, amelynek érdekében ennyire meg kell javulnunk? Rászorgálni a magunk gyártotta névre: Homo sapiens, értelmes ember; mégpedig az egyetlen értelmes faj a Föld bolygón a jó gazda teljes felelősségével. Nincs kitől ellesnünk a teendőinket, ezért, amennyire lehet, biztonságosan kell kiépítenünk a stratégiánkat. Figyelembe kell vennünk, hogy az Élet nélkülünk is folyt milliárd éveken keresztül. Tartós volt, jó volt. Az a minimum, hogy ezen ne rontsunk, ne terjedő fekélyként borítsuk be a Föld szárazulatait. Lássuk be, hogy a földi folyamatok nagy részét nem ismerjük elég mélyen ahhoz, hogy azokba - akár jószándékkal is - kedvezően beavatkozhassunk. Itt a legfontosabb teendők: pusztító energiáink fékentartása. Egész életünket embertársaink és élőlénytársaink irányában a segítő hozzáállás kell, hogy jellemezze, mely mindenkor biztonságos gondolkodással párosul, olyan gondolkodással, amely sem magát, sem a természeti környezetét nem veszélyezteti. Gondolkodásunknak a valóságot kell utánoznia: a valóság törvényei tökéletes biztonsággal érvényesülnek mindig és mindenütt, kivételt nem ismerő módon. Csapongásaink, túllövésünk, vakon egyensúlyozásunk, kiszámíthatatlan húzásaink csak annak adják bizonyítékát, hogy nem felelünk meg a

valóság mérlegén. Irracionális módon nem lehet környezetet védeni, és hosszabb távon élni sem.

Kezdjük el tehát!:

- A legkisebb helyet elfoglalni, a legkevesebbet változtatni

(v.ö. mezőgazdaság, műtrágya, rovarirtószerek, elhízás, élvezeti cikkek, iparvidékek, erdőpusztulás, tarvágás, lehalászás, megalopolisz, golfpálya, szafarikaland);

- Létszámunkat kedvező szinten állandósítani

vagyis az értelmes együttműködés fenntartásához szükséges alacsony szinten;

- A természettől elkülönített anyagokat újra és újra felhasználni

(ld. még újrapapír, üveget, hulladékválogatás, komposztálás, megújuló energiaforrások, faültetés);

- Megismerni a természet folyamatait és abban a saját szerepünket:

körfolyamatok, önszabályozás, energiahatékonyság, veszteségsökkentés, együttműködés, szimbiózis, tápláléklánc;

- Biztonságos gondolatainkat, fenntartható erkölcsünket átörökíteni

bármiféle erőszakosság nélkül.

MIT MONDANA JÉZUS?

Szinte már beletörődünk abba, hogy környezetvédelemről nem szól a Szentírás, hiszen abban az időben ez még nem volt probléma. De bizony szól: csak ezzel a szemmel is újra kell olvasnunk a textusokat.

Talán senkinek nem tűnik föl, hogy épp a kenyérszaporítás órájában Jézus parancsot ad tanítványainak arra, hogy gyűjtsék össze a maradékokat (Jn6, 1-15). Az ételmaradékok puritán összeszedetése, amit Jézus megparancsol, egyrészt takarékoság, másrészt környezetmegóvás, rendezett hulladékgyűjtés és vélhetőleg újrafelhasználás is. Az éhínségek korában ez a tevékenység természetes volt, bár Jézus jelenlétében éppenséggel nem lett volna szükséges. Ma szükséges, de már nem természetes.

Szaporodjatok, sokasodjatok és népesítsétek be, ill. hajtsátok uralmatok alá a Földet - olvashatjuk a Genézis könyvének fordításaiban. Azonban az újabb szövegelemzések azt mutatják, hogy az eredetiben használt ige valószínűleg csak ennyit jelentett: Járjatok rajta! Micsoda különbség! Csak járnunk kell a Földön az isteni parancs szerint, nem pedig igába hajtani a természetet, és az utolsó szegig kizsákmányolni. Megdicsérné-e minket Jézus látván, hogy mindazt a sok élő, halat és szárnyas állatokat, csúszó-mászó állatokat és lombos növényeket, melyről a Teremtő ötszörösen állította, hogy az jó, a hatodik nap teremtménye módszeresen letiporja huszadik századi tobzódásában?

Mondta az Úr a vakonszületett testvérünknek: Eredj, és mosd meg magad a Siloám tavában, melynek neve azt jelenti "küldött". Ma vajon azt mondaná-e nekünk: Menj a Dunához megmosni a szemedet, hogy láss!, vagy épp ellenkezőleg: Vak farizeusok, világ megrontói tisztítsátok meg vizeiteket, hogy magatok is tiszták legyetek és lássatok. Esetleg ezt: Lélekben tisztuljatok meg, és lássatok hozzá a takarításhoz! Mert nem az szennyezi be az embert, amit felvesz, hanem amit eldob.

MI A TEENDŐ?

Először is meg kell ismernünk, hogy pontosan mikor, mivel, hogyan és mennyire szennyezzük el a környezetünket és az élő természetet. Nem legyintheünk mondván, mi humán és etikai érdeklődésűek vagyunk: a 20. században erkölcsi kötelességünk megérteni cselekedeteink hatását, súlyát. A természet tönkretétele szempontjából tulajdonképpen teljesen mindegy, hogy az bűn volt-e részünkről vagy csak (tudatos) tudatlanság.

Mit tehet az egyén? Szinte mindent, ha eléggé elszánt. Tizedére csökkentheti a környezetre ható terhelését; elérheti, sőt a többségnek el is kell érnie - különben meghalunk -, hogy tevékenységével több kárt tesz jóvá, mint amennyit okoz. Nagyjából mi szükséges ehhez?

Logikailag az első helyre teendő (nem feltétlenül ezt tudjuk legelőször megvalósítani): A legnagyobb terheléseinkből, szennyezéseinkből a lehető legtöbbet lefaragni. Melyek ezek: Sok esetben a munkahely. Nézzük meg, hogy mit dolgozunk. Különösen férfiakra vonatkozik, hogy életünk legnagyobb részét, hatékonyabb, és így a környezetre is nagyobb hatású részét a munkánkkal töltjük. Állapítsuk meg, hogy az egészséges környezet szempontjából mit teszünk többet: jót vagy rosszat - a munkánkkal. Aztán mindezekkel a gondolatokkal szálljunk erősen magunkba.

Máskor a fűtést kell megváltoztatnunk, ha lehetséges, valamilyen hatékonyabb formára. Minimalizálni kell a nehézipari termékek vásárlását; csökkenteni kell a kemizált mezőgazdaságból származó, vagy "magasan feldolgozott" élelmiszeripari termékek, húsfélék fogyasztását.

Ha ezeket túl meredeknek érezzük elsőre, akkor nagyon komolyan lássunk hozzá néhány közepes tényező felszámolásához: Kevés család van abban a helyzetben, hogy valóban autóra legyen szüksége. A közlekedési károkat akkor lehet jelentősen csökkenteni, ha valakinek napi fél óránál több autózni valója volt eddig. Ennek a személynek valószínűleg ez a legnagyobb szennyezése, amit a többi embernek okoz. Feltétlenül megszüntetendő. Sokszor az segít, ha a munkahelyet és a lakóhelyet hozzuk valamilyen áldozat árán közelebb egymáshoz. Ott kell lalnunk, ahol élni és dolgozni is lehet. Csökkentenünk kell lakásunk fűtési veszteségeit,

elsősorban a nyílászárók szigetelésével. Ha a falakat, padlót nem hagyjuk csupaszon, és otthon is felöltözködünk kevesebb fűtési energia is elegendő. A mosással küldjük a legtöbb veszélyes anyagot a csatornába (ahol emésztőgödörbe megy, az egyenesen tragédia). Optimális mennyiséget, jó programmal mossunk, és csak nagyon kevés mosószert használjunk. Ha a leeresztett mosóvíz még jól láthatóan habzik, az túladagolást jelent. Veszélyes hulladékot ne dobjunk a szemébe. Gyűjtsük össze biztonságos edényben; tíz éven belül Magyarországon is megoldódik ezek elszállítása, addig meg talán nem halmozódik fel olyan sok. Építkezésnél vigyázzunk a veszélyes anyagokra, és hogy általában semmi ne szóródjék szét, vagy menjen a talajvízbe. Csak minimális mértékben permetezzünk, vagy inkább egyáltalán ne. Ha van kertünk, használjunk szerves trágyát, komposztot törődjünk sokat a növényeinkkel, és igyekezzünk ezáltal jó terméseredményeket elérni.

A kisebb, de gyakran ismétlődő fogyasztásokra is érdemes még odafigyelni. Kevesen tudják, hogy a melegvízben milyen hatalmas energia tárolódik. Ezzel a fürdéskor tudunk spórolni, meg azzal, hogy kézöblítéshez nem a melegvízcsapot nyitjuk meg, mert akkor csak a csövek melegszenek. A hidegvízzel is lehet takarékoskodni, ha például a folytonos veszteségeket, pl. a WC csöpögését megszüntetjük. Általában ne engedjük meg, hogy bármi is cél nélkül pazarlódjék a környezetünkben. A mosogatásnak is van környezetvédő technikája. Csak kevés, de forró vízzel és nagyon kevés mosószerral mosogassunk egy mosogatótálban, a helyes sorrendet betartva. Használjunk kefét, kesztyűt. Kevés hideg vízzel, de alaposan öblítsünk.

Az ennél kisebb és ritkább szennyezések miatt nem kell sok lelkiismeretfurdalást okoznunk magunknak. Nemes dolog, ha valaki az olvasólámpáját sem felejtí egve, vagy az erdőben sem dobja el az almacsutkát, de ezeket nevezük mindig jelképes cselekedeteknek, ugyanis környezetvédelmi szempontból nincs különösebb jelentősége, különösen akkor, ha a fentebb említett nagyobb dolgok még megoldatlanok az adott háztartásban.

Még az együttélő családok életében is a környezetszennyezés szinte magánügy; a takarékos nagymama piciny spórolásait semmivé teheti egy költséges unoka, vagy nagyon-nagyon szorgalmasan dolgozó családapa. Amit közösen tehetünk, hogy erősítjük, biztatjuk, neveljük egymást - közösségben és családban egyaránt. Magyarazzuk el gyermekeinknek, hogy itt minden előbb volt, mint mi; mi csak vendégségbe jöttünk rókakomáékhoz, és udvarias ember nem festi sárgára vendéglátói hálószobáját, pláne, ha tulajdonképpen meg sem hívták.

Vegyünk részt környezetvédő szervezetek munkájában, mert ezzel is érzelmi megerősítést nyújthatunk egymásnak.

Végül, ami szintén leginkább idetartozik: Amit tehetünk, hogy például nyomkövető játékot játszunk. Főként vásárláskor ajánlatos. Próbáljuk meg lehetőleg valósághűen elképzelni, hogy egy bizonyos tárgy, amit megfogunk vagy megvennénk, milyen alapanyagokból, hol, milyen technológiával készült. Vajon mennyi energia kellett hozzá, és ez mennyi füstgáz, hulladék kibocsátással egyenértékű? Ezeket is képzeljük mellé egy nagy zsákban. Azután gondoljuk meg, hogy ténylegesen mi a haszna az adott dolognak. Nagyobb-e a haszna az okozott kárnál? És végül kövessük nyomon, hogy mi lesz a sorsa. Ki fog gondoskodni az elhelyezéséről, hol, mikor, mivé fog elbomlani? Örülni fognak-e a gyerekeim a végeredménynek? Ezután általában gazdagabban jövünk ki a boltból, mint ahogy bementünk.

CSAK A FENNTARTHATÓ MARAD MEG

Mindazt amit eddig olvastunk, el lehet utasítani. Meg lehet tagadni. Ki lehet gúnyolni. Mint bármely más gondolatot, igazságot vagy akár tényt is. De nem lehet nem megérteni azt, hogy csak a fenntartható marad fenn. Bárhogy döntünk, csak fenntartható gazdaság létezhet, csak fenntartható gondolatok, fenntartható erkölcsan maradhatnak meg. Csak fenntartható életmódot fognak élni - korszakok múltán - a megmaradásra képes, élhető életet élő emberek... vagy mások.

1994.

KAMARÁS ISTVÁN

HAJLÉKTALAN JÉZUS

A fekvő ember arcát a lepel eltakarja, meztelen lábfejen pedig a keresztre feszítés sebei láthatók. A Hajléktalan Jézus szobrot Timothy Schmalz kanadai szobrász készítette 2013-ban. Magyarország számára egy baráti társaság a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal közösen készítette el a kanadai művésszel a szobor másolatát. A Budapestre érkezett szobrot Erdő Péter bíboros 2017. április 11-én, a VIII. kerületi Horváth Mihály téren áldotta meg, majd a szobor bejárta az egész országot, és a legtöbb helyen ökumenikus áldásban részesült. Amikor a Hajléktalan Jézus visszaérkezett Budapestre, ugyanoda, ahonnan elindult, másnap reggelre csak egy valódi hajléktalant találtak hült helyén, arcát lepel takarta, meztelen lábfeje sebes volt. Háromszori rendőri figyelmeztetés után a magát Jézusnak nevező hajléktalant, mivel nem voltak papírai, előállították, és a hatályos törvény szerint órákon belül bíróság elé került.

A magukat Jézusnak nevező hajléktalanok közül - két férfit és három nőt követően - ő volt már a hatodik. Azokra a kérdésekre, hogy kik a szülei és hol született, tőle is a korrekt bibliai válaszokat kapták, amit ez esetben már egy felkért teológus szakértő igazolt volna. Az ő helyére ugrott be Varga László kaposvári püspök, aki éppen a fővárosban tartózkodott a magyar Katolikus Püspöki Kar két napos konferenciáján. Onnan kéredzkedett el rövid időre. Amikor a lakóhelyét firtatta a szabálysértési ügyet levezető titkár, Jézus azt felelte: „A rókának van odúja, az ég madarainak fészke, de az Emberfiának nincs hová fejét lehajtania.” „Ez, bizony, pontosan így van!”, erősítette meg a püspök, aki somogysámsoni plébánosként befogadta magához a teljesen béna Jóskát és a fiatalabb Zozót. „A somogysámsoni plébánia kétpólusú lett: az Oltáriszentségben jelen lévő Krisztus mellett a megtört emberekben jelen lévő Krisztus”, nyilatkozta immár püspökként, akinek jelmondata az „Irgalom” lett. A kirendelt ügyvéd legjobbnak látta ugyanezre kérni a bíróságot, majd arra kérte az ügylevezető titkárt, hogy tanúként hallgassák meg Varga püspököt. A titkár belement, a püspök pedig - zavarba hozva a bíróságot és jogvédőket egyaránt - csak ennyit mondott: „Tegyük fel magunknak a kérdést, hogy felismerjük-e a legszegényebbekben Jézust. Ha nem, akkor nyugodtan álljunk meg, és ne próbáljunk segíteni. Ha már képesek vagyunk felismerni a jézusi arcot a kiszolgáltatott emberben, akkor gondoljuk át, hogy tudunk-e rájuk úgy nézni, ahogy Jézus nézett a legkiszolgáltatottabb emberekre. Amikor így találkozik két tekintet, akkor születik meg a csoda.” Jézus bólogatott, majd bizakodó mosollyal tekintett az ügyet levezető titkárnőre, akitől figyelmeztetést kapott, valamint meg kellett fizetnie kirendelt ügyvédje 6350 forintos költségét. Az eljárás végeztével Varga püspök letérdelt Jézus elé, de Jézus felrántotta magához, átölelte, és barátságosan megveregette hátát. Amikor az újságírók arról faggatták Varga püspököt, hogy honnan lehet felismerni a hat hajléktalan Jézus közül az igazit, ő csak annyit mondott: „Nem hatan, hanem hatvanan, és hatvanszor hatvanan”, és amikor magyarázatot kértek tőle, már csak azt: „Isten országa már közöttünk van”.

In: Egyházforum – Más-kép Megjelent: 2018. november 03.

2018. november 7-én volt Hamvas Béla halálának 50. évfordulója

HAMVAS BÉLA

A LÉT ÉS AZ ÉLET (A LÉLEKRŐL)

1.

Az aranykori és az apokaliptikus emberiséget időszámításunk előtt a hatszáz év választja el. Ez az idő a két emberiség határán áll, függöny a nyílt lét és a zárt élet között. Amikor a hagyomány aranykorról beszél, a nyílt létben élő emberiséget gondolja; amikor az apokalipszistről beszél, azt gondolja, hogy ez a lét elveszett, és az emberiség zárt életbe süllyedt.

Ehhez az egyszerű tényhez még a következőket kell fűzni: a zárt élet egymagában nem állhat meg. Ha az élet teljesen lezárulna, megszűnne; nem kapná meg felülről a minden élethez feltétlenül szükséges metafizikai levegőt. Éppen ezért a nyílt létnek a zárt életbe állandóan be kell törnie; nyugtalanítania kell, jeleket kell adnia; folytonos tevékenységet kell kifejtenie, hogy az alvajárókat felriassza. A nyílt lét világa állandó, de titkos, és a kábaság számára érthetetlen tevékenysége az, ami úgy nyilatkozik meg, hogy: ítélet. A lét szüntelenül ítél az élet fölött. Az apokaliptikus emberiség ítélet alatt áll úgy, hogy ezt az ítéletet magában hordja és életével idézi. Az aranykor az ember ősi és természetes állapota. Az apokalipszis nem egyéb, mint a teremtés utolsó mozzanata, ítélet az élet fölött.

Hogy az ember az aranykori és apokaliptikus emberiség között levő különbséget megértse, a lét néhány fontosabb helyét közelebről meg kell néznie. E helyek között a leglényegesebb: a lélek.

2.

Az éberség, amelyről eddig szó volt, metafizikai fogalom. A lehető legszorosabb viszonyban áll a világ szakrális szubjektumával, a halhatatlan és isteni Énnel. Az az éberség, amelyről itt szó lesz, pszichológiai fogalom. Így kell nevezni, mert más szó reá nincs. Az iráni hagyomány a két fogalmat pontosan, két egymástól különböző szóval tudja megjelölni. A metafizikai éberségről már szó volt, ez a csiszti, az élet intenzív érzékenysége, az isteni Én legfontosabb

tulajdonsága és lényege, a megváltás ugrópontja. A pszichológiai érzékenység ezzel szemben: a *zaéman*; ez az ember éber lelkiállapota. Ezen a helyen a széttársítást szintén meg kell tenni, a pszichológiai éberséget ugyanis a tudattól a lehető legélesebben és leghatározottabban el kell választani.

A tudat a pszichológiában úgy szerepel, mint az emberi lélek nappali szerve. A tájékozódás, a gondolkodás, az észretevés, az elhatározás, a szándék, a tett, ha tudatos, mint mondják, világos. A tudat rejtett módon azonosult az éberséggel, és általában ebben az értelemben használják. Sok esetben a két kifejezést egymással fel is lehet cserélni. Amikor arról beszélnek, hogy az embernek tudatosodnia kell, tetteit, ösztöneit tudatosá kell tennie, akkor a tudat nem egyéb, mint az éberség szó szinonimája, vagy az éberség nem egyéb, mint a tudat állapota, az az állapot, amikor teljesen világos és nyílt. Az újabb pszichológiában e felcserélhető szóhasználat ellen csak néhányan szólaltak fel. Ezek a gondolkodók azt hangsúlyozták, hogy a tudatosítás és a tudatosság egyáltalán nem az a lelki tevékenység, amely az intenzív érzékenységhez, vagyis a magasabb rendű élethez közelebb visz, más szóval, amely a zárt életet megnyitja. Többen igen meggondolandó élmények egész sorának meggyőző súlyával éppen az ellenkezőt állították. A tudatot életzavarnak mondták. Olyasvalaminek tehát, amely az életet nemhogy megnyitja, hanem ellenkezőleg, egyre jobban lezárja.

A kérdés az apokaliptikus emberiség menthetetlen zavarából való jellegzetes kérdés, s e zavar nem szavakon múlik; nem fogalmakon; nem elveken; nem álláspontokon. Első pillanatra felismerhetően ez az éberség hiányának, vagyis az elégtelen világosságának zavara. A helyzetet nagy vonalakban ilyen módon lehetne tisztázni: a történeti emberben – a történeti csak más szó arra, hogy apokaliptikus, mert a történet az az ítélet, amit az aranykorból kiesett emberiségnek el kell szenvednie –, is van éberség. Ez az érzékenység az ébrenlét állapotában nem valósulhat meg. A történeti, különösen pedig az újkori ember az ébrenlétben nem érzékeny, hanem ideges. Az idegesség pedig: az irritált kábaság. A léleknek van intenzív érzékenysége: a tiszta látásra és tudásra való tehetsége, a nyílt létbe való fölemelkedési képessége. Ez az éberség azonban a zárt életben le van zárva. Ezt a lezárt és elmerült éberséget hívja a lélektan újabban tudattalannak. Ez az emberi lélek éberségi szerve. Ez az a képesség, amely a természetfölötti, vagyis a valóságban létező (*ontosz on*) léttel kapcsolatban áll. A pszichológusok nem győznek eleget csodálkozni azon, hogy a tudattalan mindenről tudomást szerez, minden tevékenység fölött ítél, ellenkezik, helyesel, vezet, ellenszegül, fenyeget, figyelmeztet, tanácsol, lebeszél, ösztönöz, az emberi élet minden mozzanatáról tudomása van, az egész életet hallatlan távlatból állandóan figyeli, a sors eseményeit

számon tartja, megérti, és pedig csalhatatlanul, sajátágosképpen, biztosan és: metafizikusan, vagyis az úgynevezett külső világ álmképeit semmibe véve: azt májának, mé onnak, nemlétezőnek tekintve. A tudattalan a történeti ember ébersége. S ez az, ami az emberi ész és munkája fölött állandóan ítéletet tart. Bizonyos életrendet nem tűr; zavart támaszt; bizonyos gondolatokat az emberről ledob; befolyásolhatatlanul csak saját törvényének engedelmeskedik; ami e törvényt csorbítani kívánja, azt eltünteti. Ha az ember életrendjében következetesen mellőzi vagy semmibe veszi, veszedelmes válságokat idéz. Képes az embert szétrombolni. Magatartása és ítélete pedig a tudattal szemben kivétel nélkül minden esetben feszült. Miért? Mert a tudattalan által követelt életrend a tudat életrendjétől különbözik. A tudattalan magatartása abszolút metafizikai: az éberség minden lényeges jegyével az. A tudattalan őrizte meg a történeti emberben az ősi éberség vallásos jellegét. Miért kell ezt a jelleget vallásosnak nevezni? Ugyanazért, amiért vallásosnak kellett nevezni az éberséget. Mert Istenhez való hasonlósága van. Sőt ennél több: isteni. Még ennél is több: isten. Ez az összes lelki képesség minden lehetőségének szabad és nyílt kibontakozási ösztöne, ami éppen a lét, isteni fokra emelve. Ez az éberség az az intenzitás, amelyben az egész világegyetem minden egyes pillanatban teljes egészében jelen van, amely időfölötti, természetfölötti, térfölötti, életfölötti. Metafizikai. Vallásos. Isteni. Ezért éber és világos és nyílt. Ezért tud mindent, lát mindent és nem téved, nem ül fel a varázslatnak és a látszatnak és a csalódásnak. Ez az éberség az emberben elmerült és lezárult és elsüllyedt. A történeti ember fordítva él: éberségével lefelé, azért fordítja az éberséget lefelé és befelé. Ezért vált az éberség tudattalanná. A történeti emberben az éberség az álmoság légkörébe merült. Ilyen körülmények között most már érthető, hogy a léleknek melyik tevékenysége és tulajdonsága az, amit tudatnak hívnak. A tudat tulajdonképpen a kábaság szerve. A kábaság az éberség helyébe emelkedett. A tudat eredetileg a zárt anyagi lét felé való kapcsolat volt. Ez az a tulajdonság, amelynek helye tulajdonképpen „lent” és „bent” lenne, az anyagi természet, a sötétség, az álmvilág felé. A tudat az ember jin-szerve, a Kaliszerv, az éjszaka-szerv. A történeti emberiségben ez a szerv és képesség került felül, a világosságra. A történeti ember magában hordja az éberség állandó lehetőségét, de nem jut hozzá, hogy saját éberségét felébressze. Ezért az igazi éberség homályba merülve, félálomban, derengő állapotban, sok esetben teljes sötétségben él, mialatt az embert a tudat, az éjszaka-szerv vezeti. Ez az apokalipszis pszichológiai jellege. A végső megfogalmazás tehát ez: a tudat az elmerült ember lefokozott Énjének a varázslat-világra vonatkozó szerve; a tudat az individuális Énhez tartozik. Az

éberség a nyílt létben élő univerzális személyeknek a valóságra vonatkozó intenzív érzékenysége; az éberség az univerzális Énhez tartozik. Ez az őskori hagyomány tanítása a pszichológiai éberségről és a tudatról a Védától Platónig.

FARKAS ISTVÁN

A KONCERT

Nem tudott bekapcsolódni. Korán elköltözött otthonról, mert ott sem volt otthon. Valamiféle tűz rága belülről, aminek nem ismerte az okát, de égette, perzselte, ideoda dobálta a világban. Alkalmi munkákból élt. Voltak barátai, amíg pénze is volt. Sokszor kényszerült koldulásra, vagy lopásra, mert éhen halt volna. Papír és ceruza mindig volt a zsebében. Ha a tűz perzselni kezdte, nem tehetett mást, ahol volt írnia kellett. Verseket írt. Lángoló, világfelperzselő, lázadó verseket. Azt írta, ami benne volt. A nyomort, az igazságtalanságot, a gyalázatot, az éhezést. Ha ételhez jutott és italhoz, szíve megtelt melegséggel, verssorai pedig szépséggel. A nőkről írt, a tavaszról, a természetről, a szerelemről, a felhőkről és a holdról. Olyankor énekelve járta az utcákat, átölelte az embereket és a villanyoszlopokat. Saját verseit énekelte, üvöltötte, táncolta. Egyszer, amikor részegen, hadonászva szavalta verseit, leült mellé a járda szélére egy fiatalasszony. Csendesen beszélni kezdett hozzá és lényéből, szavaiból annyi szépség és szelídség áradt, hogy a férfi elhallgatott. Később sírni kezdett és ráborult a nő vállára. A nő feltámogatta és haza vitte magával. Megfürdette, enni adott neki a közös családi asztalnál. A férj és a négy gyerek is szelídek voltak. Mintha egy más világba csöppent volna. Befogadták, állást kerestek neki és ruhákat. Ismét emberi körülmények között élhetett.

Hetek teltek el meleg szeretetben, amikor megkapta a fizetését és hazafelé betért egy kocsmába. A nő és a férje a rendőrségen találták meg másnap este. A rend és a szeretet órák alatt lemállott róla. A rendőrségi cella falát egy krétadarabbal firkálta tele és üvöltve, majd sírva követelte a pálinkaadagját. Ismét hazavitték. Kezdték előlről. Legközelebb a fizetését már ők vették fel és osztották be helyette. Hónapokig küzdöttek a beilleszkedéséért. Néha úgy látszott sikerül. Munkája volt, dolgozott, nem rúgott be, játszott a gyerekekkel, segített a férjnek és az asszonynak a háztartásban. Csak írni nem írt semmit. A régi verseit szavalgatta esténként a vacsoraasztalnál, vagy mesélt a gyerekek ágyánál, de nem nagy kedvvel. Aztán megint eltűnt. Hetek múlva találtak rá az ország másik végén, az utcán, részegen. Mellette a földön borosüveg, zsebeiből papír fecnik lógtak ki, füle mögött rágott végű ceruzadarab. A rendőr mondta nekik, hogy már napok óta azon a padon ül.

Néha énekel, néha üvöltözik, de többnyire ír. Órákig, egyfolytában. Nem vitték be, mert nem bántott senkit. Újra kezdtek, még egyszer. Utoljára. A gyerekek miatt, mert azok nagyon ragaszkodtak hozzá. Amikor csak kicsit volt részeg és játszott velük, megéreztek valamit kiszolgáltatottságából. Amikor nem rága a tűz, szelíd volt, mint a víz és azt csinálhattak vele, amit akartak.

Egyszer a férj megkérte egy barátját, aki erdőjáró fajta volt, vigye magával, hátha megbarátkoznak és rászoktathatja – a bor helyett – az erdei levegőre. Hétköznap mentek, délelőtt. Az őszi erdő színpompája már megkopott. A fények tompák, barnába hajlók voltak és ökörnyal szállt a tisztások felett. Jó darabig szó nélkül ballagtak egymás mellett. Nem ismerték egymást. A férfi először csak kézbe adta a gépelt verseket, majd egyre szaporább lett a lélegzete, szeméi élni kezdtek és feltört belőle az ének. Az erdő felzúgott és a szél felkavarta a leveleket az útról, ahogy a kavargó lángok felcsaptak. A demagóg butaság, a tunya kistílúság, a gögös felsőbbrendűség sisteregve, mint a tőpörtyű tőpörödtek össze a hatalmas tűzben. Zúgva szállt az orkánszerű átok minden ember csinálta hatalmasra, gazdagra, uralkodóra, felsőbbrendűre. A patak vize felforrta a tüzes pokol kínjaitól, ahogy a nagyvárosi nyomortanyák, árvaházak, kórházak, aluljárók lakóinak sorsát harsogta. A nyiladékon muflonok rohantak át és egy fiatal rókakölyök behúzott farkkal, nyüszítve bújt el a bozót sűrűjében. Majd csend lett és az erdő is megnyugodott. A napsugár langyos kéréiben molnárkák ezrei táncoltak a patak csendes öbleiben és egy makk halk csobbanással pottyant a vízbe. Valahol harangoztak és fenn az égeres feletti gerincen megszólalt egy késői bika szaggatott bőgése. A föld, az erdő, a levegő és a patakcsobogás lassan behatolt a perzselő lángokból visszamaradt parázsba. Nem oltotta el, csak átformálta. Átformálta harmóniává. Összekötötte az eddig össze nem illő pontokat és egy nagy kozmikus rend szépségébe illesztette. Dallamos szavak akkordjai buggyantak ki a férfi száján. Az ős ihlette aranysárga rezgése, a tavasz g-mollban írt zöld zuhatagai, a szerelem rózsaszín szálai kígyóztak a bokrok között. És ott volt az ég kékje mindenben, minden körül. A nyiladékban kiballagott eléjük egy szarvastehén a borjával és a költöző őszapók egy csapata hosszan kísérte őket bokorról bokorra szállva.

A busz megállóban váltak el egymástól. Többet nem találkoztak. A barát is a helyén maradt és a férfi is. Nem sikerült bekapcsolni egyiket sem. Egyetlen közös koncertre futottak össze, de abba beleremegett a természet.

Székesfehérvár, 1984. ősz

...arra szeretnék kísérletet tenni, hogy tényekkel, érvekkel és megfontolásokkal ébresszem rá testvéreimet a szélsőségek veszélyes voltára. Nem máglyát és kiközösítést, hanem világosságot szeretnék. Nem "papsütést", hanem napsütést!"

GYOMBOLAI MÁRTON

KÉT SZÉK KÖZÜL A PAD ALÁ?

"Valakitől a hitét elvenni, több, mint bűn!" (Kodály Z.)

Előszó

A szellemi inga, amelyet két évezred egyre merevedő dogmatikája rögzített le az egyik oldalon; örömmel felszabadult. Ez az öröm hozott a Bokorba, amikor Bulányi György testvérem nagyszerű műve, a KIO, az ősforrásra, az Örömhírt faggatva és elemezve új, — ésszel, szívvel és hittel egyaránt követhető —, Utat mutatott a követni és hirdetni akaróknak

Elemző módszerének viszont van egy feltétlen előfeltétele. A hiteles igényű szövegelemzéshez nélkülözhetetlen a hiteles szöveg! Az alapszöveg lényegi megkérdőjelezése olyan eredményt hozhat, mint amikor egy kötött mellény elszabadult szálát húzni kezdjük és a végén mellény helyett, egy kusza fonalköteg marad a kezünkben... A bultmani racionalitás, nagy tudományos apparátus hatalmas munkájával jutott el oda, hogy az "Abba" szó bizonyosan hiteles az Evangéliumban...

Az inga elszabadulása feletti örömem akkor keseredett meg bennem, amikor az inga kezdett a végsőig átlendülni az ellenkező oldalra és lecserélte az "egyetlen tévedhetetlen látásmód" elvét, a "hiszek, amit akarok" hipotézis-dömpingjére. A Bokor kezdeti sikeres időszakában tartott lelki gyakorlataimon gyakran használtam azt az egyházkritikai fordulatot, hogy sokáig voltaképpen "Jézus válogatott műveit" tanították, és az etikai részben például hangsúlyárnyékban maradt a Hegyibeszéd tanítása, amelyet "evangéliumi tanácsa" degradáltak. Hasonlóan járt a szegénység és erőszakmentesség tanítása. A Bokor kezdeti "heuréka élményét" elsősorban az etikai tanítás egyensúlyának helyreállítása, a hiteles jézusi szándék felismerése és valószínű próbálása adta.

Napjainkban, — számomra sajnálatos módon — a Bokor egyes jelentős személyiségei olyan szélsőséges hipotéziseket vallanak az Evangélium történeti részével kapcsolatban, amelyek messze túlmennek a történelmi Egyház korábbi válogatásán! Vannak, akik a feltámadást, sőt Jézus Isten voltát kérdőjelezzik meg. Személyes hitem alakulásában sosem volt jelentős szerepe a csodáknak, de azt a már-már "dühödt"

csodátlanítási hullámot, amely mindent törölni akar az Evangéliumból, amire a tudomány jelenlegi állása szerint nincs egyértelmű magyarázat, erős túlzásnak tartom!

Évtizedekkel ezelőtt a KIO által mutatott jézusi Út vonzott a Bokorba. Hittel vallottam, hogy a kiközösítés, elküldés nem lehet a szeretet-közösségek eszköze, hiszen aki nem érzi jól magát ebben a milióban, úgyis magától elmegy. A megállapítás első felét ma is vallom. A másik felét az élet cáfolja meg... A másként gondolkozók nem távoztak, hanem a tolerancia elve nevében megpróbálják "képükre és hasonlatosságukra" formálni a közösséget. Lassan az "első nemzedék" kezdi magát idegenül érezni... Az ebből a közérzetből fakadó érzéseket próbálja tükrözni dolgozatom kérdőjeles címe... Nem akarok elmenni, de nem akarok hűtlen lenni ahhoz a látásmódhoz, amit hitem és lelkiismeretem diktál! (Sajnos jónéhány értékes testvérünk ment el, akit taszítottak, vizsariasztottak a szélsőségek...)

A "posztmodern" filozófiai divat anarchikus, mindent megkérdőjelező szemléletét nem volna szerencsés beengedni a hit területére. Ennek kivédésére teszek most egy "riposztmodern" próbát. Ugyanis arra szeretnék kísérletet tenni, hogy tényekkel, érvekkel és megfontolásokkal ébresszem rá testvéreimet a szélsőségek veszélyes voltára. Nem máglyát és kiközösítést, hanem világosságot szeretnék. Nem "papsütést", hanem napsütést!

Fenti cél érdekében próbálok megvilágítani néhány szerintem lényeges kérdést. Témáim a következők:

- I. Mi adja a hipotézisek létjogosultságát?
- II. Jézus Isten volta és feltámadása tisztességes forráskritika alapján.
- III. Személyes vallomás.
- IV. Tolerancia, de meddig? (Gondolatok a számlálóról).

I. Mi adja a hipotézisek létjogosultságát?

Az Értelmező Szótár szerint a hipotézis, "Csak részben igazolt tételeken alapuló, a kutatást előrelendítő tudományos feltevés, valamely jelenség megmagyarázására." A jó hipotézisnek tehát legalább részben igazoltnak és a kutatást (megértést, értelmezést) előrelendítőnek kell lennie. Vallási, — hittel kapcsolatos — hipotézis esetén, ezen túlmenő követelmény (amennyiben nem ateista próbálkozásról van szó), hogy a feltételezés elfogadása erősítse, gazdagítsa az elfogadók hitét! Amennyiben azonban a hipotézis, — akár veszteség árán is — egy korábbi veszélyes tévedést akar megcáfolni, akkor új állításának feltétlenül tudományosan igazoltabbnak, hitelesebbnek, meggyőzőbbnek kell lennie. Nézzünk egy konkrét példát!

Egyes hipotézisek tagadják Jézus feltámadását. A nagyobb hihetőség kedvéért abból indulnak ki, hogy Jézus nem halt meg. A kereszten csak ájult, ill. tetszhalott lett. Később magához tért és sikerült titokban elmenekülnie. Évek múltán, távol Izraeltól, visszavoultan halt meg.

Rudolf Schermann, — Holger Kerstin és Elmer R. Gruber "A jézusi összeesküvés" c. könyve kapcsán —, hívja fel a figyelmet arra, hogy "Az a hipotézis, hogy Jézus a sírban csupán egy egészségügyi gyógyulást hajtott végre, majd egy kilónyi gyógynövény hatására, három nap múlva (kínzás ide, keresztfeszítés oda...) könnyed léptekkel siessen Galileába, ill. Indiába, képtelenség." Ugyanő hívja fel a figyelmet arra, hogy ez az ötlet is plágium, mert először 1828-ban Heinrich Gottlieb Paulusz írja le ugyanezt, csaknem szó szerint. Paulusz ezen állítását már 1913-ban a teológus-orvos Albert Schweitzer — Jézus életének kutatásáról írott könyvében —, biológiai abszurdumként cáfolja. Egy neves traumatológus, kéz- és idegsebész szakorvos szerint, a tudomány mai fejlettsége és korszerű felszereltsége mellett sem tartható életben az az ember, akit mindkét kéz- és lábfejének átszegezésével tartanak órák hosszat függve a kereszten. (Elvérzés, sokk, tetánia.) Nem is beszélve az ugyancsak leírt "megnyitott oldalról", ahonnan a vér már bomlott állapotban folyt ki... Szerinte ez a feltámadással egyenértékű csoda lenne!

További súlyos kérdés, hogy a súlyosan sérült kezű és lábú Jézus, egyedül hogyan kászolódott volna ki a sokszoros gyolcstekercsből, hiszen tanítványairól feltételezhetetlen, hogy részesei lettek volna e "kegyes"(?) csalásnak. Ugyanis a lélektanhoz kicsit is konyító ember számára elemi abszurdum, hogy valakik életáldozatig menően kitartsanak egy olyan hazugság mellett, amelyből evilági életükben kizárólag hátrányuk származott!

Végül két kérdés:

- 1) Mit old meg, ha valaki a feltámadás neki ellenszenves csodáját az adott körülmények közötti életben maradás nem kisebb csodájával akarja kiváltani? Mi megy ettől előbbre?
- 2) A tudomány nem csupán matematikai levezetésekkel dolgozik. A jogtudomány elegendő szemtanú egybehangzó vallomását emberi sorsokat eldöntő ténynek fogadja el. (Jézus is hivatkozik tanúságtételre...) A földrajzi térképek "fehér foltjai" bátor kutatók, felfedezők útjai, leírásai alapján tűntek el. Az Ókor történelmét a régészeti kutatások mellett, a töredékes írásos emlékek, megfelelő forráskritikával kezelt adataiból ismerjük. Sőt, még ezek a forráskutatók is óvatosabbá váltak, amióta a megmosolygott Schliemann Homerosz tájleírása alapján találta meg Tróját...

Jézus halálát és feltámadását korabeli tanúk leírása alapján ismerteti az Evangélium. Mennyivel hitelesebb egy spekulatív hipotézis, amelyet még — a talán megkérdőjelezhető — tanúk sem támasztanak alá? Ráadásul a kiküszöbölni akart csodát is egy másikkal akarja helyettesíteni...

Összegezve: A példának említett hipotézis elfogadja Jézus Húsvét utáni megjelenéseit, csupán a feltámadást akarja kiiktatni azzal a föltevessel, hogy Jézus túlélte a keresztre feszítést. Elveszi a feltámadásba vetett hitet, megkérdőjelezi ezzel Jézus szavait élete odahelyezéséről, ill. visszavételéről, a "templom harmadnapra felépítéséről". Kimondatlanul is szélhámossággá süllyeszti Jézus egész Húsvét utáni "megdicsőült" szereplését. (Akarva — akaratlanul rontva ezzel az etikai rész hitelét is!) Viszont ennyi veszteségért, mit nyújt cserébe? Erősíti, "előrelendíti" hitünket? Segíti-e Útonjárásunkat, ha az etikai tanítást élénk élő Jézust élete csúcspontján gyáván elmenekülőnek, keresztyűket felvevő tanítványait becsapónak és cserbenhagyónak ismerjük meg?!

A fenti kérdésekre nyilván nem a válasz. A kérdésekkel csupán arra szerettem volna rávilágítani, hogy egy bármily tetszetős és "bátor" hipotézis megalkotásakor mennyire fontos a hitelesség és a várható hatások alapos és lelkiismeretes mérlegelése...

II. Jézus Isten volta

Isten létének bizonyítására mindmáig csak kísérletek történtek, több-kevesebb sikerrel. Létének vallásához hit kell, ill. a legtöbb esetben személyes Istenélmény. Ebből következik, hogy Jézus istenségének bizonyítására tett kísérletem az eleve istenhívőknek szól, és nem tartalmaz külön, általános érvényű istenbizonyítást. Alapja az Evangélium. Az evangelisták állításai Jézusról, ill. Jézus állításai önmagáról. Ezek az állítások olyan gyakorisággal szövik át az Evangéliumok egészét, hogy józan ésszel képtelenség minden esetben betoldásról, belemagyarázástól beszélni. A kulturált forráskritika etikája is megköveteli, hogy ha egy egységes mű erkölcsi tanítását csaknem száz százalékban elfogadom, akkor — ha szigorúbban vizsgálom is —, a történeti rész ilyen jelentős, és lényeges hányadát teljesen és önkényesen figyelmen kívül hagyni képtelenség. A hitelesség kérdésére az egyes részleteknél még visszatérek.

A) Az evangelisták Jézusról, Istenfiúság

A Názareti Jézus Istenfiúságának állítása átszövi az újszövetségi iratokat. Méghozzá nem az általános, — minden Isten képére teremtett emberre vonatkozó —, istenfiúság értelmében, hanem a valóságos, vérségi apa-fiú kapcsolat mintájához hasonló, de transzcendens

értelemben. Egyszeri, egyedi és kizárólagos fiúságról beszélnek az írások.

Már az Angyali üdvözet is erre utal: "Nagy lesz Ő, a Magasságbelinek Fia..." ill. "...A Szentlélek száll rád, a Magasságbelinek ereje borít el. Ezért a születendő szent is Isten Fia lesz" (Lk1,32;35). Máté az Egyiptomból hazatérés kapcsán a prófétai jövendölés beteljesedésére hivatkozik: "Egyiptomból hívtam haza az én Fiamat" (Mt2,15).

Jézus alámerítésekor az Atya személyes tanúságtételét közli az írás: "Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem" (Mk1,11). Ez a tanúságtétel megismétlődik a Színeváltozáskor: "Ez az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok!" (Mk9,7).

A tanítás három esztendejében ez a megállapítás többször ismétlődik. Elhangzik a vízenjárás csodája kapcsán: "...leborultak előtte: te valóban Isten Fia vagy" (Mt14,33). Péter Jézus kérdésére fogalmazza meg: "Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia". Ez a megállapítás azért kiemelkedően hangsúlyos, mert Jézus maga erősíti meg: boldognak mondja Pétert, aki előtt ezt a titkot nem a hús és vér, csak a mennyei Atya leplezhette le (Mt16,17).

A szinoptikusok szerint ennek az istenfiúságnak a nyílt vállalása adja a döntő lökést Jézus perében a halálos ítélethez. Nincs szükség tanukra, mert maga Jézus vallotta Istennek magát, amikor a főpap kérdésére, "Te vagy a messiás, az áldott Isten Fia?", határozottan felelt: "Én vagyok." Sőt kérdés nélkül megtoldja: "Látni fogjátok, hogy az Emberfia ott ül a Mindenható jobbán és eljön az ég felhőiben." Ez a halálos ítélet alapvető kulcs-indoka! (Mk14.61-62; Mt26,63-66; Lk22,67-71).

Egyes forráskritikusok elsősorban Jánost vádolják elfogultsággal. A most idézett részletek azonban, — csaknem szószerinti egyezéssel —, mindhárom szinoptikusnál megtalálhatók. A zsidók jól értik Jézus szavait, hiszen ruháikat megszagatva azért vádolják káromkodással, mert Istennek vallotta magát. (Ez is bizonyítja, hogy az Isten-volt és az istenfiúság lényegi szétválasztása egyes egzegétáknál későbbi lelemény...) Jézust azért tartják, — további tanúk meghallgatása nélkül — halálra méltónak. Ezt a részt utólagos betoldásnak tartani képtelenség, mert akkor nincs indoka a halálos ítéletnek, amelyet eddig senki sem vont kétségbe!

Végül a tragikus csúcsponton, — a környező csodajelektől megrendítve —, maga a pogány százados mondja ki: "Ez valóban Isten Fia volt"...

B) János és Pál kérdése

A szövegkritika pergőtüze elsősorban Jánost és Pált érinti. Igaz, hogy legtöbbször és legegységesebben ők állítják Istennek Jézust, ennek azonban az elfogultságon kívül más indokai is lehetnek. János esetében ténynek

fogadható el, hogy a "szeretett tanítvány" állt legközelebb Jézushoz. Ezt bizonyítja, hogy Jézus a keresztről Jánosra bízta Máriát, gyakorlatilag testvérévé fogadva Jánost ("Íme a te fiad....íme a te anyád..."). Jánosról a közelség alapján esetleg állítható elfogultság, de legalább olyan logikus azt feltételezni, hogy ő értett meg legtöbbet Jézusból a közelség alapján. Hiszen ő élt legtovább az apostolok közül, ő istápolta Máriát és az etikai tanításban ő hangsúlyozza leginkább a szeretet csúcspontját jellegét. (A 2János levélben ő írja le, hogy "Szeretet az Isten.") Aki ennyire közel állt Jézushoz és ennyire megértette tanítása lényegét, valószínű-e, hogy a személy kérdésében ekkorát tévedjen? Vagy pláne csalni akarjon?

Pált feltehetően meghatározza, hogy nem emberként, hanem transzcendens istenélményben találkozik Jézussal. Ez az élmény annyira szuggesztív, hogy alapvetően megváltoztatja életét. Üldözöből a leghatékonyabb apostollá lesz, aki mindent hajlandó feláldozni Jézusért. Őt meghatározza az, hogy nem az ember Jézus követőjeként indul. Meggyőződése viszont olyan egyértelmű hogy négy levélben is határozottan Istennek állítja Jézust (Róm9,5; Fil2,6-7; Kol1,15-17 ill. 2,9; Tit2,13).

C) Jézus önmagáról

Jézus ajkán az isteni öntudat olyan bőségben nyilvánul meg, hogy utólagos betoldásnak tartani lehetetlen anélkül, hogy minden jézusi szó ne válna ezáltal megkérdőjelezhetővé.

Nézzük Jézus állításait!

1. Jézus transzcendens eredetűnek, időfölöttinek vallja önmagát, aki születése előtt az Atya dicsőségének részese volt.

"Bizony mondom nektek, mielőtt Ábrahám lett, én vagyok"(Jn8,58). "Az Atyától jöttem és a világba léptem, most elhagyom a világot és az Atyához megyek"(Jn16,28). Az Atyánál a világ létrejötte előtt is dicsőségben volt része. "Most dicsőíts meg Te engem magadnál azzal a dicsőséggel, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett!"(Jn17,5).

Kizárólagosságát hangsúlyozza azzal az állítással is, hogy "Senki sem emelkedett föl a Mennybe, csak aki alászállott az Emberfia, aki a Mennyben van" (!) (Jn3,13-14), illetve, "Én vagyok a Mennyből alászállott kenyér", mondja, sőt értetlenségük láttán később rádupláz: "Ez megbotránkoztat titeket? Hátha majd látjátok, hogy az Emberfia fölmegey oda, ahol azelőtt volt?" Jn6,61-62).

2. Isteni hatalmúnak vallja magát.

"Mindent átadott nekem Atyám"(Mt11,26) állítja, majd értelmezi is: "Én kaptam minden hatalmat Mennyben és földön"(Mt28,18). Ennek a hatalomnak erejében Ő teljesíti, amit az Atyától kérünk az ő nevében. "Bármit

kértek majd nevemben az Atyától, megteszem nektek, hogy az Atya megdicsőüljön a Fiúban"(Jn14,13).

3. Az Atyával egylényegűnek és az Atya teljes ismerőjének vallja magát.

Valósággal ráförmed Fülöpre: "Már olyan régóta veletek vagyok és nem ismeresz engem Fülöp? Aki engem lát, látja az Atyát is."

4. Az örök élet és a pozitív végítélet föltétlen föltételének állítja a benne hívést.

Atyám akarata, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen. Én föltámasztom őt az utolsó napon"(Jn6,40). Hasonlóan az ismert ítélet-tablóhoz, itt is megmutatja a másik oldalt is: "Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy megmentse. Aki hisz benne, azt nem ítéli el, de aki nem hisz benne, azt már elítélte mert nem hisz Isten egyszülött Fiában" (Jn3,17-18).

5. Tanítását örök érvényűnek állítja.

"Ég és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak"(Mt24,35; Lk21,33)!

6. A küldetési és keresztelési parancsban is az Atya és a Lélek mellé állítja magát.

"Tegyetek tanítványommá minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében!"(Mt24,35).

Összegzés

A hatalommal tanító, törvény-tökéletesítő, magát minden hatalom birtokosának tudó Jézusból, aki — kizárólagos ismeretére hivatkozva —, új Szeretet-Isten képet mutat nekünk, olyan isteni öntudat árad, amit képtelenség teljes egészében utólagos belemagyarázásnak tartani!

Itt vagy a Fiú valóban isteni öntudatú szavaival van dolgunk, vagy egy megalomániás örülltel! Utóbbi esetben viszont a szöveg egésze — beleértve az etikai tanítást is —, válna kérdőjelessé...

Ha valaki, — végletes módon —, Pált és Jánost teljesen figyelmen kívül hagyva, csak a szinoptikusokat venné figyelembe, sőt még azt is megrostálná, legalább két helyet nem hagyhatna figyelmen kívül. Az egyik az ítéletet kiváltó Jézus vallomása, hiszen azért ítélik halálra, mert Istennek vallotta magát, és ezért a zsidó törvények szerint meg kell halnia. A másik a küldetés-parancs, amelynek alapján mi is emberek halászaiknak, tanítvánnyá levőknek és tevőknek valljuk magunkat. Ráadásul mindkét részlet valamennyi szinoptikusnál szerepel! Ilyen végletesség persze csak gondolati játék, amellyel messze túllépnénk az etikus forrás-kritika határait...

III. Személyes vallomás

Az istenhit kérdése a kezdettől napjainkig mindig szétfeszítette az egzakt tudomány kereteit. Évekkel ezelőtt Merza Jóska testvérünk fogalmazta meg Pécelen, hogy a mi dimenzióink tudományával egy más,

transzcendens dimenziót tudományos egzaktással nem lehet bizonyítani. Persze sok földi jelenség van, amivel napjaink tudománya nem tud mit kezdeni. Elég talán a teljesség igénye nélkül Várkonyi Nándor "Sziiriát oszlopai" c. könyvére, vagy a parapszichológia ma már egyetemi rangon elismert tudományának területeire utalni. Istenképiségünkben eredően viszont tapasztalati tény, hogy "belső fülünkkel" (vagy szemünkkel?) esetenként lehetséges a kapcsolat létrejötte a transzcendenciával. Ez a személyes Istenélmény Páltól Assisi Ferencig, a nagy misztikus szentektől, egyszerű szürke emberekig, meglepő gyakorisággal vonul végig a hittörténeten. Innen eredeztethető a "bennünk szóló Lélek" fogalma és megtapasztalása. Életünk legihletettebb perceiben létrejöhet az a kapcsolat, amelynek erejében a hit bizonyossággá válik bennünk. Meg kell vallanom testvéreimnek, hogy személyes istenélményem erejében számomra Jézus Isten volta bizonyosság! Ez viszont egyszerre boldogság és gyötrelem. Gyötrelem, mert személyes életem, csak nagyon botladozva, lemaradozva tart lépést ezzel a tudással, és gyötrelem, mert ez a tudás azonos élmény nélkül, szinte átadhatatlannak tűnik. Mégis hiszek abban, hogy Jézus — túl az írásbeliségen, elsősorban a tanúságtévökre (*martürein*) épít. Ezért birkózom most is ezzel a témával. és ezért hiszek abban, hogy a tanúságtétellel megbízott tanítványok alapvető, lényegi kérdésekben, — szubjektív embervoltunk ellenére —, nem követtek el komoly tévedést, hiszen folyamatos Istenkapcsolatunkat a kezdeti Egyház gyors terjedése Pünkösöd után visszaigazolta...

IV. Tolerancia, de meddig?

Vallom a tolerancia szükségességét, a másság tiszteletét. Az viszont, hogy tiszteletben tartom

embertestvérem, felebarátom másságát, tölem eltérő véleményét nem jelentheti azt, hogy meggyőződés és vita nélkül kövessem is őt! Pláne nem jelentheti azt, hogy mást tanítsak, mint amiben hiszek! Ebből következik, hogy tanítványaimat óvnom kell olyan állításoktól, amelyekkel nem tudok azonosulni, amelyeket tévedésnek tartok. A közös nevezőhöz sok út vezethet. A legalkalmasabb utat ki-ki csak maga választhatja ki, és mást csak arra az útra hívhat, amit ő a legjobbak tart. A tolerancia nem mehet el az önfeladásig.

Lényegesen könnyebb más vallások, más utak követőit, — sőt a szeretetet igenlő materialistákat — távolabbról tiszteletben tartani, mint velük folyamatosan és szorosan együttműködni! Ha két jó sebész, eltérő — bár eredményes — módszerrel operálja ugyanazt a bajt, tisztelhetik, szerethetik egymást, de ha együtt kell operálniuk, akkor ebből komoly bajok származhatnak... Ezért hiszek abban, hogy egy állandóan együttműködő közösség eredményességét, a tagok számlálójának azonos, vagy nagyon hasonló volta igen pozitíven befolyásolja. És ezért tartom elégedhetetlennek a tisztázó vitákat, az álláspontok állandó közelítését!

...a szabadult alkoholista a legjobb, a leghitelesebb munkatárs. ...' - állította Bandi bácsi. Jézus is ilyesmit állított – Lk18,14: '... aki megalázza magát, felmagasztaltatik.' Az őszinte alázat magamtól való megszabadulás.. .. a felmagasztalódás pedig a hasznossá vált munkatárs sorsa.. ..

HALÁSZ ENDRE

A KATOLIKUS ALKOHOLISTAMENTŐ SZOLGÁLAT

"Oldjátok fel, hogy járni tudjon!" (Jn11,44)

Jézus feltámasztotta a negyednapja meghalt Lázárt, környezetének pedig a fenti utasítást adta, hogy Lázár "járni tudjon".

A kereszténység mindig tudta, hogy minden megköztözöttségéből Jézus a Szabadító, de nekünk is van tennivalónk testvéreink szolgálatában. A Református Iszákosmentő Misszió 1981-ben indult. Az áldott emlékü Siklós József kereste a kapcsolatot a katolikusokkal, hogy vegyünk részt ebben a munkában. 1982-től 1985-ig húzódott a dolog, míg 1985. január 19-én a Katolikus Alkoholistentő Szolgálat megtartotta első lelkinapját Szadán. Az Állami Egyházügyi Hivatal gáncoskodása miatt már 1986-ban jelentkeztek a nehézségek, de túljutottunk rajta és az elmúlt évben, január 31-én a Vatikáni Rádió is megemlékezett 10. évfordulónkról.

Az alkohol az elsőszámú és leggyakoribb kábítószer. Nem csak az alkoholista, hanem az egész család függőségben van. "Az iszákosság a család életében a legfontosabb. Az alkoholista állandóan az utánpótlás beszerzésével foglalkozik. A család többi tagja pedig igyekszik ebben akadályozni ... Mint két futbalcsapat. Céljaik pontosan ellentétesek, mégis ugyanazt a játékot játsszák." A legártatlanabbak a gyerekek. "Ők a

társadalom legkiszolgáltatottabb csoportja. Érdekeiknek semmiféle elsőbbsége nincsen. A családi védőrendszer csődje itt félelmetes hátrányokkal jár. Sajnos mégis az érdeklődés irántuk rendkívül csekély. Igényeik a szeretetre, bizalomra nem teljesednek. Csendben szenvednek." Legalább minden tizedik magyar ember súlyosan érdekelt!

A múlt évben elkezdtünk egy megelőző munkát. Egy budapesti és a szadai iskolában a VII-VIII. osztályos tanulóknak, az igazgatók készséges hozzájárulásával egy-egy osztályfőnöki óra keretében az alkoholizálásról, drogról, dohányzásról, AIDS-ről beszéltünk.

Az Iszákosmentőben tíz év alatt 20 %-os eredménnyel számolhatunk. De voltak halottaink, akik fiatalon haltak meg, sőt öngyilkosok lettek. Elérik sajnos a 10 %-ot. Jézus azt mondja: "Nézd, az ajtóban állok és zörgetek. Aki meghallja és ajtót nyit, ahhoz bemegyek. Vele étkezem, ő meg énvelem." (Jel3,20) A szabadulás az ajtóban van! A felelősség az emberé! Valaki erre az üzenetre egyszer így válaszolt: "Ne kopogj, Uram, hanem rugdossd az ajtót, mert már tudom, hogy itt vagy, csak nincs erőm kinyitni!" Azóta már ez megtörtént. És a szabadult alkoholista a legjobb, a leghitelesebb munkatárs.

Három éve létrejött az önsegítő csoport. "Onnan jöttünk, ahol Te most vagy. Ittünk és majdnem behaltunk. Meghalni sem sikerült, élni sem...! Rájöttünk, hogy nincs legalsóbb lépcső. Mikor már azt hittük, hogy mélyebbre nem kerülhetünk, újra csak lefelé zuhantunk ... Egymásnak segítünk!" Minden csütörtökön 18-20 óráig vannak együtt. Sőt, a Bartók Béla úti RÉV ambulancián ugyanők minden kedden, sőt még szerdán is a Dózsa György úti hajléktalan szállóban! Ezenkívül minden hónap harmadik szombatján klub-szerű összejövetel van egész nap, mert kell a közösség. A kocsmában viszont nagy a kísértés. Főleg, ha még csúfolják is a régi társak, hogy "félsz az asszonytól"!

De a legfontosabb a lelki megújulás, megerősödés. Az alkohol pótmegoldás, de zsákutca. Nem ad lelki békét és megnyugvást. 1500 éves bölcsesség: "Magadnak teremtettél minket Isten és nyugtalan a szívünk, míg meg nem pihen Benned!" (Szt. Ágoston) Ezért van minden hónap első szombatján lelkinap 10-16 óráig a rákosfalvi plébánián (az Örs vezér tér mögött: Álmos vezér tér 1.), háromnapos lelki elmélyülés pedig a Táborhegyen negyedévenként. *(A következő időpontok: szeptember 12-15., november 21-24. - voltak akkor – a szerk.megj.)* Ez nem elvonókúra, hanem sokkal inkább ajándékozó kurzus. Mert amit elhagynak, helyette sokkal jobbat nyernek. Az alkoholmámor rövidéletű "megoldása" helyett a keresztény lélek békéjét, az újjászületett keresztény ember jó lelkiismeretét kínáljuk fel szeretetteljes szolgálatunkkal.

A Szent Gellért Könyvkiadó megbízásából egy könyvet állítunk össze az idén. Elsősorban szabadult alkoholisták vallomásaiból, előadásokból és fontos tudnivalókból. P. Duval: Miért oly hosszú az éj? c. könyve elfogyott. Ezt kell pótolnia az új könyvnek, figyelembe véve a magyar viszonyokat.

DOMBI JÁNOSNÉ

A BÍRÓ MEG A FIA

Egy olyan faluban, ahol jó emberek laktak, a bíró is jó ember volt. Szerették, megbecsülték. Isten nem adott több gyermeket neki, csak egy fiút. Ő nevelte mert felesége fiatalon meghalt. Sokat volt az apjával, látta mi a teendője, hogy intézi a falu ügyes-bajos dolgait.

— Édesapám után hadd legyek én a bíró — kérte egyszer az apját.

— Nem úgy van az fiam. Nálunk a falu népe mondja meg ki legyen a bíró.

— Mit kell hozzá tennem, hogy engem válasszanak?

— Tanulj ki egy mesterséget előbb, s azután törd a fejed ilyesmin fiacskám! Egyet azonban mondhatok: majd ha megetetsz engem, felöltöztetsz engem és meglátogatsz engem, akkor talán téged választanak.

Nem értett ebből egy szót sem a fiú. Talán annyit, hogy tanuljon ki egy mesterséget. Kovács lett. Ügyes, szorgalmas kovács. Jószívű is, mint abban a faluban mindenki. Meg is nősült és gyermekei is születtek szép számmal. Így aztán sohasem lettek valami gazdagok.

Egyszer érkezett egy rongyos koldus a faluba. A bíróhoz ment, hogy segítsen rajta. Az pedig elküldte a kovácshoz. El is ment. Azok szívesen fogadták. Megvendégelték, ruhát is adtak neki, tarisznyáját megtöltötték, úgy bocsátották útjára.

A szomszéd faluban élt egy lusta ember. Azt gondolta magában, ő is bekopog a jószívű kovácshoz. Vele is nagyon barátságosan bántak. A lusta ember panaszkodott, hogy nincs hol aludnia. Elszállásolták éjszakára. Az pedig összeszedte a házban az értékes holmikat és reggelre már csak hült helye volt.

Elkeseredett a kovács. Elment az apjához tanácsot kérni mitévő legyen. Azt a tanácsot adta az apja, hogy várjon kis ideig, majd megoldódik a dolog.

Úgy oldódott meg, hogy a tolvajnak nem volt elég, hogy a kovácsékat kirabolta, másokhoz is bekéretőzött, míg egyszer megfogták és börtönbe csukták. Ott aztán dolgoztatták keményen, enni pedig alig kapott.

Meghallotta a kovács és megsajnálta. Elment meglátogatta, vitt neki mindenféle jó ennivalót, meleg takarót. Nagyon meglepődött a tolvaj. Bánni kezdte amit tett. Bocsánatot kért a kovácstól. Látszott rajta, hogy igazán bántja a régi viselkedése. A kovács azt gondolta segít még egyszer rajta. Megígérte neki, hogy felfogadja maga mellé, kitanulhatja a

kovácmesterséget. Ki is tanulta és becsületes ember lett belőle.

Megöregedett a bíró. Újat kellett választani. A falu népe a kovácsot választotta.

Ők magukhoz fogadták az öreg bírót és öreg napjaiban szeretettel gondozták.

Egyszer eszébe jutott a kovácsnak, mit mondott neki apja mikor anyira szeretett volna bíró lenni. Odament hozzá és mondja neki:

— Édesapám nem is kellett kendet, ruháznom, etetnem, meglátogatnom, mégis engem választottak bírónak a faluban.

— Dehogynem fiam. Tudod a bíró mindenki baját magáénak érzi. Így mikor megettetted a koldust, ruhát adtál neki, vagy meglátogattad azt a szomszéd falubeli tolvajt, azokat nekem is csináltad. Mindenki becsül ezekért a tetteidért, azért volt bizalmuk benned.

— Ha ez így van, akkor nagyon fogok igyekezni, hogy senkinek ne ártsak, hanem hasznára legyek azoknak, akik ennyire megbíztak bennem.

FARKAS ISTVÁN

ÉTELHAMISÍTÁS

„Nemcsak kenyéren él az ember..”

Ma reggel mondta be a tv egyik riportere, hogy a kábítószerek forgalmazása mellett mára a legnagyobb üzletté az élelmiszer-hamisítás vált. Ennek meglátása nem új dolog. Gurdjieff a múlt század húszas éveiben írt könyvében: Belzebub beszél unokájának, beszél a chicagói vágóhídon és konzervgyárban szerzett tapasztalatairól. Ugyancsak erről írt Hamvas Béla is már a negyvenes években. Az üzletág azóta hatalmasan kivirágzott, hiszen a népesség közben háromszorosára nőtt.

Ahogy hazafelé tartottam a 85-ös busszal az Örsről, jutott eszembe ennek kapcsán a tékozló fiú ismert esete az Evangéliumból. Lerágott csont - mondhatja bárki. Igaza van. De a fiú nem volt ilyen kedvező helyzetben. Nemhogy húsa, vagy csontja, még mosléka sem volt. Éhezett. Igazi táplálékra éhezett – ahogy a tanítványok mellett a vámosok és bűnösök is, akik körbevették Jézust és aki, tanítva őket együtt táplálkozott velük. És azt tanította, hogy nemcsak kenyéren él az ember, hanem Isten minden Igéjén is. És azt is, hogy ha ezen is élnek, ha ezt a fajta táplálékot is befogadják és megemésztve átalakítják, akkor örömmel fogadják őket az angyalok, hiszen az ő létüket éppen az ilyen táplálékon – az Isten Igéjén - felnőttek tartják fenn. Ők pótolják az útnak indulóknak juttatott, előlegezett és eltékozoltnak nevezett örökséget. Egy halott visszatért, az elveszett megkerült: örvendezzünk!

Így aztán, amikor ételhamisításról beszélnek, talán a legkevesebb az, ha a fehérje, a szénhidrát, a zsír, a só és a cukor hamisítására gondolok. Még az is kevés, ha a fűszerek hamisítására, az íz és illatfokozók és színezékek használatára gondolok. Lehet, hogy meghamisítjuk Isten minden igéjét is. És talán régebb óta, mint a konzervgyártás vagy az élelmiszeripar megjelenése. Talán ezért a ritka, de nagy öröm a mennyek országában valaki hazaérkezésekor, mert valamilyen kozmikus oknál fogva fogyatkozó, a számukra igazi ízeiket, illatot és az igazi tápértéket az angyalok érzékszervei kimutatják.

De honnan lehet angyali érzékszervek nélkül itt lenni tudni, hogy mi az igazi táplálék, amire ott fenn szükség van? Mi Isten *minden* Igéje? A vámosoknak, bűnösöknek, utcanőknek az Evangélium tanúsága szerint volt ilyen érzékszervük. És az egészen kicsi gyermekeknek is. Az előzők tágra nyílt szemmel látták és nyitott füllel – vagyis nyitott szívvel - hallgatták, az utóbbiak pedig úgy fogadták be, mint a lélegzetet: természetes egyszerűséggel, automatikusan.

És talán a tanítványoknak is, lassan lett ilyen érzékszervük, érzékenységük, akik pár évig éjjel-nappal vele voltak és megkapták a gyakorlatot is, hogy a befogadott táplálék – az Evangéliumban ránk maradt szavak mellett az élő gesztusok, az élő helyzetek és érzelmi megrázkódtatások benyomásai, a megdöbbenések sokkjai, amik újra és újra éppen a szokásost függesztik fel - bennük ne csupán a mindennapi problémák megoldására herdálódjon el, hanem megemésztődve össze is gyűljön és bennük az angyalokat tápláló testté, lélek-testté, számukra táplálékká álljon össze, ami a fizikai test halálával nem a földbe tér vissza, hanem oda, ahonnan jött. Vagyis nemcsak a szavakat, a fogalmakat, a hangokat, amin évszázadok óta vitatkozunk, értelmezzünk, magyarázunk, hanem elsősorban minden finom benyomást, amit minden pillanatban a teljes környezet - akkor Jézus által intenzíven közvetítve -, mindenki számára biztosít, de amire éppen a hagyományaik miatt az „igazak” - akkor és ma is - süketek és vakok voltak. Azóta is csak a fogalmakra és szavakra vagyunk érzékenyek, de azokra nagyon. Elmarad a megfordulás, a teljes lényel odafordulás. Így marad a hamisított táplálék, ami nem Isten Igéje, vagy ahogy az Evangéliumok mondják, nem a jó földbe vetett mag fejlődését segítő táplálék. Isten Igéje pedig, szétszóródva a bioszférát, a Földet, a Holdat és a bolygókat szolgálja.

Ahogy lent úgy fent. A törvények azonosak. Minden a Mindenségből ered és visszatér a Mindenségbe. Minden táplálkozik és minden táplál. Azonban a Jézus hozta tanítás a táplálás ezen visszatérő ágának nehézségeiről beszél. Ez nem egy mechanikus és nem is egy automatikus folyamat. Ha nem veszi

figyelembe a törvényt, minden hagyományos, emberek által kigondolt, kiüresedett és lényegét veszített szabály, szokás, írás és beszéd e természetes táplálási folyamat ellen dolgozik, mert „csak” az eredő folyamatot, a Föld életét szolgálja. Legtöbbször még azt sem, mert egy abnormálisan felépített, mindent és mindenkit értelmetlenül tékozló, pusztító, emberinek alig nevezhető életvitel a Földet is folyamatos, szükségtelen alkalmazkodásra kényszeríti.

De mindez újra csak szöveg, ha a kenyér mellett már a befogadott „Isten Igéje” sem a valódi táplálék, hanem hamisított.

Dobogókő, 2018. Napisten hava

DEBRECENI ZSUZSA

MEGEMLEKEZÉS A GONDVISELÉS TÖKÉLETESSÉGÉRŐL...

Tizenhárom évi mindenféle kezelés, gyógy mód, terápia, injekció, gyógyszer ellenére annyira tönkrement a jobb térdem, hogy nem volt más hátra, csak a térdprotézis műtét. Önmagában nem hangzik tragikusnak, ha az ember 73 éves korára elkopik, és lehet rajta segíteni egy műtéttel. A nagy gond az volt, hogy akkor már igen régen ápoltam a férjemet, Lajost. Lajos 20 éve kapott agyvérzést, ami féldoldali bénasággal és motoros afáziával járt, vagyis alig tudott beszélni. Írni, olvasni „elfelejtett”. Persze voltak mobil évek is, amikor háromágú bottal tudott járni. De teltek az évek, és hat éve egyszer összecsucsklott, maga alá gyűrve a bokáját, és az eltört. Akkor majdnem meghalt, de a gondos orvosi kezelés, az én otthoni gondos ápolásom és - természetesen nem hagyhatom ki - a Jóisten segítségével, sokak imájával, visszatért az életbe. Kórusunk, zenekarunk és a közösségek, amelyekbe járok, sokat imádkoztak. Ezután a törés után többé már nem tudott lábra állni, így tovább ápoltam. Kis segítséggel felültem az ágyba, és eléje tettem kisasztalon az ételt, amit egyedül el tudott fogyasztani.

Ez így ment tavaly májusig, amikor is egy ilyen ebéd közben leesett az ágyról. Megröntgenezték, de nem tört el semmi, ezért hazaadták. Nagy fájdalmi voltak, se nem evett, se nem ivott - úgy éreztem, hogy megint az örökkévalóság kapujában van. Az imák folytatódtek, de nem konkrét kérés volt, hanem csak a Jóisten erejének kérése. Kb. egyhetes válságos helyzet után pap barátom ellátta Lajost a betegek szentségével. Ez a szentség vagy az utolsó út megtételében segít, vagy a gyógyulásban. Hát ez utóbbi történt, mert Lajos aznap már engedte felültetni magát, mert enyhültek a fájdalmi, és ülve tudott enni-inni, és így visszatért a

„földi” életbe. Segíteni már nem tudott a felülésben, és így nekem kellett vízszintesből felültetnem függőlegesbe. Sokszor úgy éreztem, hogy ez már meghaladja fizikai képességeimet.

Barátaim, rokonaim, ismerőseim már évek óta kérdezték, hogy miért nem adom be Lajost egy ápolási intézménybe, hiszen én fogok tönkremenni. Úgy éreztem, amíg bírom, csinálom; az oltár előtt 44 éve ezt fogadtam meg: semmiféle bajában őt el nem hagyom. Még egy oka volt annak, hogy ne adjam be ápolási intézménybe: ő nem tudta megmondani, hogy mi a baja, mit akar. Én is csak barkochbával találtam ki 80-90%-ban. Lajos „jó” beteg volt. Én csak KÖSZÖNÖMÖT, PUSZIT és SIMOGATÁST kaptam tőle. Valószínű, hogy ez adott erőt ehhez a sokéves, különben valóban nem könnyű szolgálathoz: az a szeretet, amit adtunk egymásnak, és természetesen Isten áldása a házasságunkon.

Hát ebben a kritikus helyzetben KELLETT megcsináltatnom a térdemet. Két hónapon keresztül kerestem MEGFELELŐ éjjel-nappali ápolót, de nem találtam. Nem részletezem, de Lajoshihoz speciális ápoló kellett volna, és valaki ezért, más valaki azért nem felelt meg. Végül valaki ajánlott egy olyan otthont, amely az illető szerint megfelelt Lajosnak. Megnéztük az otthont, és valóban minden kérdésemre azt mondták, hogy „igen, megoldható, igen, az is megoldható, igen, ezért vagyunk”.

Mivel szorított a határidő - február 6-án kellett bevonulnom, 7-re volt kitűzve a műtétem -, kénytelen voltam dönteni. Lajossal is megbeszéltem, hogy két hónapra beviszem őt, amíg túl leszek, és felépülök a műtéttől. Ő megértette, elfogadta. Egyébként ő ilyen volt, hogy mindent elfogadott. Természetesen a bevonulás előtt most is kértem részére a betegek szentségét, azután január 29-én, hétfőn levitettem mentővel a pátyi LEVENDULA otthon ápolási osztályára. Mondhatom, hogy JOBB helye volt ott, mint itthon - egy dolgot kivéve, hogy én nem voltam vele -, de én már fizikailag nem tudtam őt emelgetni.

Február 5-én, hétfőn voltam ott utoljára, amikor már második napja csak aludt. 6-án kellett bevonulnom a klinikára, ahol 1 óra körül végeztem a felvétellel, amikor is orvosom azt mondta, hogy bocsánat, de nem másnap, szerdán, hanem csak pénteken lesz a műtétem. Mondtam, semmi probléma, én ráérek. Így két napra hazajöhöttem, s azonnal mentem ki Pátyra. Fél 3-ra értem ki. Lajos kb. negyed órával előbb aludta át magát az Örökkévalóságba. Így elbúcsúzhattam tőle, mindent megköszöntem neki. A 44-46 évet, a négy csodálatos gyereket. Azt, hogy 20 évi betegség után 86 évet megélt, közelebb a 87-hez. És ott lehettem vele kettesben, ill. hármásban a Jóistennel, akinek szintén csak hálát adhattam mindenért. Azért is, hogy Lajos szenvedés nélkül aludta át magát az Örök Hazába. Ő

sem szenvedett, és nekem sem kellett néznom a szenvedését, mert nagyon nehéz az embernek látni a szeretetének szenvedését. Óriási BÉKÉVEL jöttem el. Így hát „lezárt” élet volt.

Amikor két nap múlva visszamentem a klinikára, mondtam az orvosomnak, hogy nem ő, hanem a Gondviselés „rendezte” át a műtét idejét, hogy én ott lehessek, és elbúcsúzhassak Lajostól. Felállt, átölelt, megpuszilt.

Egyelőre nem éget a gyász, az egyedüllét, mert fantasztikus béke van bennem. Életemet ugyanúgy élem, mint már évek óta - a Szentlélek szeminárium óta -, úgy, hogy reggeleimet az igeliturgikus naptárban lévő bibliai helyek olvasásával kezdem, s a reggeli imámmal fejezem be. Alábbi imámat nem tartom magaménak, bár én írtam. Még a szeminárium ideje alatt született, sok-sok hónap alatt, és egyszerűen úgy érzem, hogy a Szentlélek „súgott”. Az első mondatát mástól olvastam, egy bizonyos T. F.-től, aki az egyik legjobb barátom, és mindenképpen példaképem. De a többit a Szentlélek sugallta. Ahogy jött egy-egy gondolat, hozzáírtam. Idemásolom ezt az imámat, mert jó lenne, ha minden kérése, gondolata, mondata minden nap megvalósulna.

Reggeli ima:

„Jöjj, Szentlélek Úristen! Segítsd megoldani problémáimat!” Tölts be szeretetteddel, bölcsességeddel, és azokat is, akikért imádkozom!

Uram, adj erőt a mai nap kihívásaihoz!

Mindenben a Te tanításod

szerint döntsék és cselekedjenek!

Mindenben a Te szemekkel, szíveddel

nézzek és lássak! A Te békéd

erejében legyek türelmes és derűs!

A Te nevedben tudjak másokért

élni, másoknak segíteni! A Te erődben

– Veled kézen fogva – teljesítem

fogadalmaimat, amiket másokért

ajánlok fel! Ne legyek sértő,

bántó, még véletlenül se! Add,

Uram, hogy szeretni tudjam azt is,

aki nem szeretetreméltó! Ments

meg, Uram, a depressziótól! Minden

körülmények között ismerjem fel

akaratomat, és adj erőt hozzá, hogy

azt el is tudjam fogadni! Ne aggódalmaskodjak,

elég a napnak a maga

baja – egy naphoz pedig mindig

kapok elég erőt Tőled! Add, Uram,

hogy képes legyek arra, hogy ne

ítéljek el, ne vessek meg másokat!

Add, hogy úgy szeressek, hogy

lássák: tanítványod vagyok! Légy

velem, légy bennem, hogy tudjak

szeretve szolgálni! Adj, Uram, erőt

*a kísértések legyőzéséhez! Halottaimat
fogadd be Örök Hajlékodba!
Hála Neked, Uram, mindenért!
Ámen*

BABITS MIHÁLY

KARÁCSONYI ÉNEK

Mért fekszel jászolban, ég királya?

Visszasírsz az éhes barikára.

Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt rídogálsz, állatok közt.

Bölcs bocik szájának langy fuvalma
jobb tán mint csillag-űr szele volna?

Jobb talán a puha széna-alom,
mint a magas égi birodalom?

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyult...

Becsésnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
s nem vélted rossznak a zord életet?
te, kiről zengjük, hogy ’megszületett’!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyujts picit gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt.

**Minden Kedves Olvasónknak békés, áldott
Karácsonyt kívánunk!**